

QS natuurtoets en voortoets N2000

Duinweg 2-4 in Hellevoetsluis

In opdracht van Buro Ontwerp & Omgeving

Colofon

Rapportnummer : 1949
Projectnummer : 3442

Opdrachtgever : Buro Ontwerp & Omgeving
Contactpersoon : Dhr. J. Heerink

Opdrachtnemer : Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
0314 641910
info@staringadvies.nl
www.staringadvies.nl
IBAN NL87 RABO 03 88 40 73 44
Btw nr. NL8076.79.616.B01
KvK 09100544

Auteur(s) : S.W. Klein Brinke
Controle : Ing. R. Boerboom
Status : Definitief

Datum : 14-02-2019

Foto voorblad : Plangebied

Wijze van citeren : Boerboom, R. en Klein Brinke, S.W. (2019), QS natuurtoets en Voortoets Natura 2000, Duinweg 2-4 in Hellevoetsluis. Staring Advies, Hoog-Keppel.

Eigendom

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever. Het rapport blijft eigendom van de opdrachtgever. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d. m. v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Staring Advies accepteert daarom op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van eventuele beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Staring Advies uitgevoerde onderzoek neemt. Staring Advies is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Staring Advies; opdrachtgever vrijwaart Staring Advies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Kwaliteitszorg

Staring Advies is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het Netwerk Groene Bureaus is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoud

Colofon	1
Samenvatting.....	3
1 Inleiding en doel.....	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Doel	4
2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden	5
2.1 Gegevens plangebied	5
2.2 Beschrijving van het plangebied	5
2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied	5
2.4 Geplande activiteiten	5
3 Beschermde status plangebied	8
3.1 Gebiedsbescherming	8
3.2 Natuurnetwerk Nederland	8
3.3 Natura 2000.....	10
3.2 Voortoets Natura 2000	11
4 Beschermde soorten plangebied	28
4.1 Methode	28
4.2 Resultaten	29
5 Wet natuurbescherming	36
6 Conclusie.....	39
Bijlagen.....	40
Bijlage 1 Impressie plangebied	41
Bijlage 2 Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied 'Voornes Duin'	42
Bijlage 3 Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied 'Haringvliet'	46
Bijlage 4 Wettelijk kader Wet natuurbescherming	59
Bijlage 5 Beschermde plant- en diersoorten.....	67

Samenvatting

Uit de quickscan natuurtoets en Voortoets Natura 2000 blijkt dat voor de geplande ruimtelijke ontwikkelingen het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming niet noodzakelijk is. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden moet wel rekening worden gehouden met (overige) broedvogels. Werkzaamheden moeten buiten het broedseizoen (15 maart – 15 juli) worden uitgevoerd of er moet voorkomen worden dat broedvogels zich gaan vestigen in het plangebied.

De realisatie van een recreatiepark met 26 luxe recreatiewoningen, één beheerderswoning en een receptiegebouw heeft geen significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden 'Voornes Duin' en 'Haringvliet'. Verder toetsing of een vergunningsaanvraag is niet noodzakelijk. De kernkwaliteiten van de NNN worden niet aangetast door de geplande ruimtelijke ontwikkeling. Verder toetsing of een vergunningsaanvraag zijn niet noodzakelijk.

Dit zijn de uitkomsten van het onderzoek dat is gehouden naar aanleiding om een recreatiepark te realiseren. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor beschermde plant- en diersoorten en beschermde natuurgebieden. Daarom is onderzoek noodzakelijk om te voldoen aan de Wet Natuurbescherming.

Staring Advies voerde het onderzoek uit in opdracht van Buro Ontwerp & Omgeving. Het bureau deed literatuuronderzoek in de Nationale Databank Flora en Fauna en voerde veldonderzoek uit op de locatie.

1 Inleiding en doel

1.1 Inleiding

Voor de voorgenomen activiteiten verlangt de huidige wetgeving een gedegen onderzoek naar flora en fauna in verband met de zorgplicht die de Wet natuurbescherming een plannenmaker oplegt. In het plangebied aan de Duinweg 2-4 in Hellevoetsluis in men voornemens om 26 luxe recreatiewoningen inclusief één beheerderswoning en een receptiegebouw te realiseren. Dit heeft mogelijk een negatief effect op beschermde plant- en diersoorten en beschermde natuurgebieden. De heer Heerink van Buro Ontwerp & Omgeving is betrokken bij de plannen en heeft Staring Advies gevraagd voor het uitvoeren van de quickscan natuurtoets en een Voortoets Natura 2000 om te bepalen of er sprake is van negatieve effecten op beschermde natuurwaarden.

1.2 Doel

Het doel van de quickscan is om snel te inventariseren of door het uitvoeren van de plannen schade kan ontstaan aan populaties van beschermde soorten flora en/of fauna, en hoe deze schade beperkt kan worden of gecompenseerd kan worden.

Tijdens de uitvoering van het verkennende natuuronderzoek wordt het voorkomen van beschermde soorten planten en dieren op de locatie nagegaan. Daarnaast wordt onderzocht op welke wijze de plannen voor de locatie in overeenstemming gebracht kunnen worden met hetgeen bepaald is in de Wet natuurbescherming.

Het plangebied is gelegen nabij de Natura 2000-gebieden 'Voornes Duin' en 'Haringvliet'. Daarom moet er een Voortoets in het kader van de Wet natuurbescherming plaatst vinden om te bepalen of er (mogelijk) sprake is van een negatief effect op de instandhoudingsdoelen van dit Natura 2000-gebied. Uit de Voortoets zal blijken of verdere toetsing en/of vergunningsaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is.

2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden

2.1 Gegevens plangebied

Locatie: Duinweg 2-4
Plaats: Hellevoetsluis
Gemeente: Hellevoetsluis
Provincie: Zuid-Holland

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied is gelegen in de gemeente Hellevoetsluis, ten westen van de woonkern Hellevoetsluis en grenzend aan een bestaand vakantiepark en campingterrein (zie figuur 1). Het plangebied is in de huidige situatie in gebruik als grasland. Er bevinden zich geen bijzondere natuurdoeltypen of vegetaties in het plangebied. Er loopt een smalle, sloot/greppel langs en deels door het plangebied. Opgaande groenstructuren zijn niet aanwezig in het plangebied. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 1,3 hectare.

De directe omgeving van het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit een bestaand vakantiepark en het duingebied langs het Haringvliet. Het plangebied grenst aan de noord-, oost- en westzijde aan een bestaand recreatiepark met bungalows, campingplaatsen, waterpartijen en verschillende horeca- en recreatiegelegenheden. Aan de zuidzijde grenst het plangebied aan de Schenkeldijk, met daarachter het duingebied 'Voornes Duin' (zie figuur 2).

2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Om het eventuele verstorend effect van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden in de directe omgeving van het plangebied (externe werking) in te kunnen schatten is een groter gebied onderzocht dan het plangebied zelf. Het onderzoeksgebied, met daarbinnen het plangebied voor de recreatiewoningen, wordt bepaald door recreatiewoningen met bijbehorende erven, woonerven, lijnvormige groenstructuren, enkele smalle, ondiepe watergangen en duinvegetatie (zie figuur 2).

2.4 Geplande activiteiten

Men is voornemens om een recreatiepark te realiseren. De recreatiewoningen betreffen vrijstaande bungalows op ruime kavels. De kavels worden met verschillende groenstructuren aangekleed. De volgende groenstructuren en faunavoorzieningen worden gerealiseerd in het plangebied:

- Natuurvriendelijke oevers
- Hagen en bomen
- Nestgelegenheid voor huismussen

- Ophangen van vleermuiskasten
- Bloemrijke weide

Het gehele plangebied heeft een oppervlakte van circa 1,3 hectare.

Het plan voorziet in de realisatie van 26 luxe recreatiewoningen, een beheerderswoning en een receptiegebouw. Ontsluiting vindt plaats op het bestaande wegennet, via de Duinweg. Om de verkeersgeneratie als gevolg van deze ontwikkeling te bepalen, is gebruik gemaakt van de kengetallen van het CROW³. Bij de berekening van de verkeersgeneratie is voor de recreatiewoningen uitgegaan van de categorie 'bungalowpark (huisjescomplex)' en voor de beheerderswoning van de categorie 'Koop, vrijstaand' in het buitengebied.

Functie	Aantal	Categorie (op basis van kengetallen CROW)	Verkeersgeneratie per woning (maximaal)	Totaal
Recreatiewoningen	26	bungalowpark (huisjescomplex)	2,8	72,8
Beheerderswoning	1	Koop, vrijstaand	8,6	8,6
Totaal aantal verkeersbewegingen				81,4

De ontwikkeling zorgt daarmee voor 81,4 verkeersbewegingen per dag (worst-case).

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rood), bron: Google Maps, 2019.

Figuur 2. Luchtfoto van het onderzoeksgebied (blauw) met daarin het plangebied (rood). Bron: Provincie Zuid-Holland (2019).

3 Beschermde status plangebied

In dit hoofdstuk wordt beoordeeld of de geplande activiteiten, het bestaande recreatiepark uitbreiden met 26 luxe recreatiewoningen en een beheerderswoning, mogelijk een negatief effect heeft op beschermde natuurwaarden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en de Natura 2000-gebieden 'Voornes Duin' en 'Haringvliet'. Voor overige Natura 2000-gebieden zijn negatieve effecten op voorhand uit te sluiten door de fysieke afstand, het ontbreken van een ecologische binding met het plangebied en de beperkte omvang van de geplande activiteiten.

3.1 Gebiedsbescherming

In Nederland bestaat het Natuurnetwerk Nederland. Dit is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. In paragraaf 3.2 wordt het plangebied behandeld in relatie tot de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

De Wet natuurbescherming gaat over gebiedsbescherming en soortenbescherming. Wat betreft de gebiedsbescherming beschermt de Wet natuurbescherming Natura 2000-gebieden. Dit is een Europees, samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. In paragraaf 3.3 wordt het plangebied behandeld in relatie tot de bescherming van Natura 2000-gebieden.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

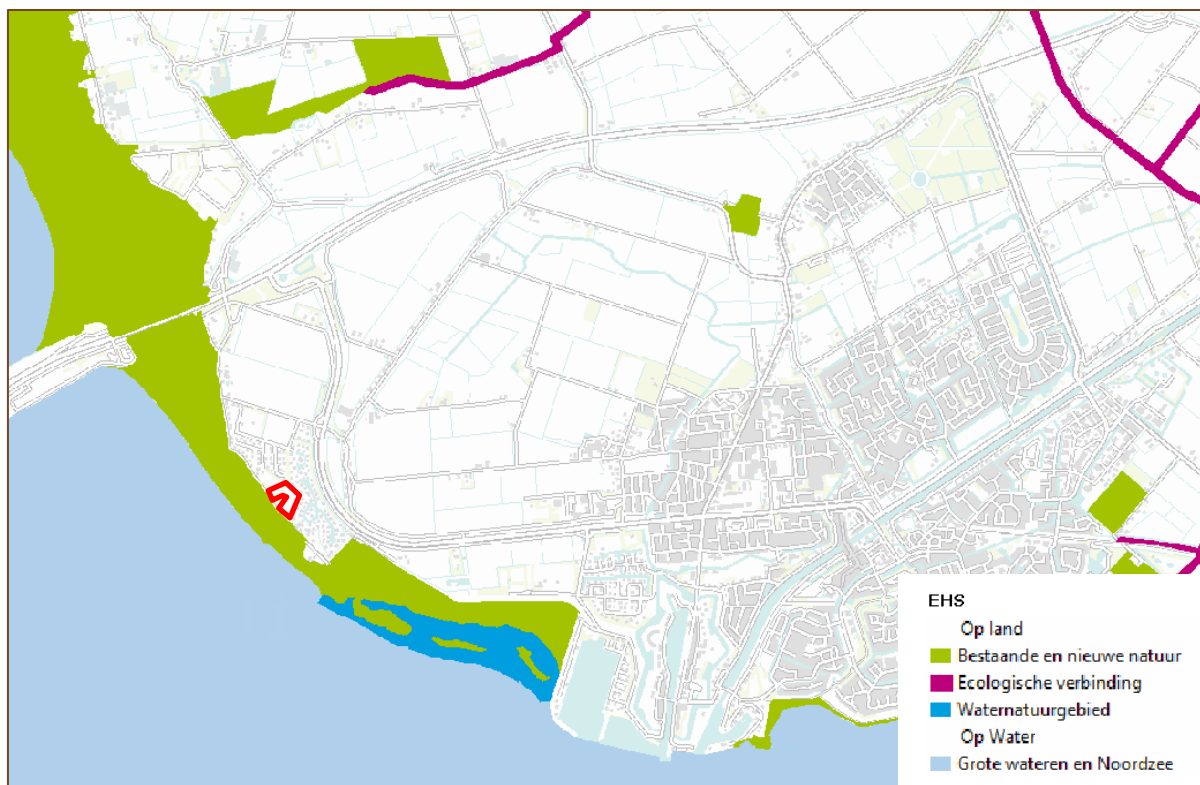
In de provincie Zuid-Holland bestaat het Natuurnetwerk uit drie onderdelen: bestaande en nieuwe natuur, ecologische verbindingen en waternatuurgebieden. Soorten die zijn gebonden aan grotere natuurgebieden vinden vooral een plek in de bestaande natuur. Met de ecologische verbindingen neemt de versnippering van natuur af en ontstaan migratiemogelijkheden voor planten en dieren.

Natuurnetwerk

Binnen het Natuurnetwerk (NNN) geldt de "nee, tenzij"-benadering. Dit houdt in dat een bestemmingsplanwijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, moet het bevoegd gezag erop toezien dat hiernaar door de initiatiefnemer onderzoek wordt verricht. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken heeft de provincie de te behouden wezenlijke kenmerken en waarden per gebied gespecificeerd. In de gehele NNN geldt de landschappelijke verwevenheid van natuur, bos en landschapselementen met cultuurgronden als wezenlijk kenmerk. Daarnaast zijn er per regio nog specifieke kenmerken aangewezen.

Op basis van het nieuwe rijksbeleid en de doorgevoerde bezuiniging op natuur, heeft de provincie Zuid-Holland in december 2013 de Ecologische Hoofdstructuur (EHS, tegenwoordig NNN) herijkt. De prioriteit ligt nu bij het bereiken van de doelen van de Natura-2000-gebieden en de Europese Kaderrichtlijn Water. In aanvulling op de Ecologische Hoofdstructuur stimuleert de provincie de aanleg van ecologische verbindingszones.

Het plangebied ligt niet in NNN. De duingebieden aan de zuidzijde van het plangebied zijn aangewezen als bestaande en nieuwe natuur binnen het NNN. Ten zuidoosten van het plangebied liggen enkele waternatuurgebieden. In de omgeving van het plangebied zijn een aantal watergangen aanwezen als ecologische verbinding (zie figuur 3).

Figuur 3. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van het NNN, bron: Provincie Zuid-Holland, 2016.

3.1.1 Effectbeoordeling NNN

In het plangebied wordt een recreatiepark gerealiseerd. Er vindt geen ruimtebeslag op bestaande en nieuwe natuur, waternatuurgebieden of ecologische verbindingen plaats. Bij het toetsingskader van de NNN is geen sprake van externe werking. Er hoeft geen verdere toetsing uitgevoerd te worden.

3.3 Natura 2000

3.3.1 Wettelijk kader

De Europese Unie heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. De Wet natuurbescherming beschermt onder andere Natura 2000-gebieden. Voor activiteiten die significante, negatieve effecten hebben op de kernkwaliteiten van een Natura 2000-gebied is een vergunning nodig.

3.3.2 Plangebied

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied, maar grenst wel aan het Natura 2000-gebied 'Voornes Duin'. Ook het Natura 2000-gebied 'Haringvliet' ligt op korte afstand van het plangebied, vanaf circa 200 meter (zie figuur 4). Overige Natura 2000-gebieden (o.a. Voordelta, Duinen Goeree & Kwade Hoek en Grevelingen) liggen op enige afstand, vanaf 1,8 km.

Figuur 4. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van de Natura 2000-gebieden 'Voornes Duin' en 'Haringvliet', bron: Provincie Zuid-Holland, 2016.

Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip

“instandhouding” wordt een geheel van maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding. Per Natura 2000-gebied zijn in de Ontwerpbesluiten de instandhoudingsdoelen benoemd. Dit betreffen een aantal soorten en habitats die kenmerkend voor het gebied zijn. Ruimtelijke ontwikkelingen mogen niet leiden tot een significante verslechtering van deze instandhoudingsdoelen. Voor de Natura 2000-gebieden ‘Voornes Duin’ en ‘Haringvliet’ zijn voor een aantal habitattypen en doelsoorten instandhoudingsdoelen geformuleerd (zie bijlagen 1 en 2).

3.2 Voortoets Natura 2000

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Echter kunnen ruimtelijke ontwikkelingen door externe werking toch een verstorend effect hebben op de aangewezen instandhoudingsdoelen, tijdens en na afronding van de werkzaamheden. Dit kunnen tijdelijke effecten zijn, maar ook permanente versturende effecten. Om een indicatie over het mogelijk negatief effect van een ruimtelijke ontwikkeling op de instandhoudingsdoelen van de 2000-gebieden ‘Voornes Duin’ en ‘Haringvliet’ te krijgen is de effectenindicator van het Ministerie van EZ geraadpleegd. De effectenindicator geeft informatie over de gevoeligheid van habitattypen en soorten voor de meest voorkomen storende factoren. De activiteit uit de effectenindicator die het meest overeenkomt met de realisatie van een recreatiepark is ‘Landrecreatie’ (zie figuur 5 en 6). Daarnaast wordt bij de beoordeling rekening gehouden met de tijdelijke verstoring tijdens de bouwfase, die aan de activiteit ‘Woningbouw’ gekoppeld kunnen worden.

Storingsfactor	Verstoring door mechanische effecten					
	Optische verstoring					
	Verstoring door licht					
	Verstoring door geluid					
	Verontreiniging					
	Oppervlakteverlies					
Storingsfactor	1	7	13	14	16	17
Witte duinen	■	■	☒	☒	■	■
*Grijze duinen	■	■	☒	☒	■	■
Duindoornstruwelen	■	■	☒	☒	■	■
Kruipwilgstruwelen	■	■	☒	☒	■	■
Duinbossen	■	■	☒	☒	■	■
Vochtige duinvalleien	■	■	☒	☒	■	■
*Noordse woelmuis	■	...	...	...	...	■
Groenknolorchis	...	...	☒	☒	☒	■
Nauwe korfslak	■	■	■	■	■	■
Aalscholver (broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Aalscholver (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Geoorde fuut (broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Geoorde fuut (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Kleine Zilverreiger (broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Kleine Zilverreiger (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Lepelaar (broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Lepelaar (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■

Figuur 5. Resultaten effectenindicator 'Voornes Duin'.

■ zeer gevoelig
 ■ gevoelig
 ■ niet gevoelig
 ☒ n.v.t.
 ... onbekend

Storingsfactor	Verstoring door mechanische effecten					
	Optische verstoring					
	Verstoring door licht					
	Verstoring door geluid					
	Verontreiniging					
	Oppervlakteverlies					
Storingsfactor	1	7	13	14	16	17
Slikkige rivieroever	■	■	☒	☒	■	■
Ruigten en zomen	■	■	☒	☒	■	■
*Noordse woelmuis	■	...	...	...	...	■
Bittervoorn	■	■	■	■	■	■
Elft	■	■	■	...	...	■
Fint	■	■	■	...	...	■
Rivieronderpad	■	■	■	...	...	■
Rivierprik	■	■	■	...	...	■
Zalm	■	■	■	...	...	■
Zeebek	■	■	■	...	...	■
Aalscholver (broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Aalscholver (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Bergeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Blauwborst (broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Bontbekplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Bontbekplevier (broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Brandgans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Bruine Kiekendief (broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Dwerggans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Dwergster (broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Fuut (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Goudplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Gauwe Gans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Grote stern (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Grote stern (broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Grutto (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Kievit (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Kleine Zilverreiger (broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Kleine Zilverreiger (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Kleine Zwaan (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Kluut (broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Kluut (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Kolgans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Krakeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Kuifeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Lepelaar (broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Lepelaar (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Meerkoet (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Pijlstaart (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Rietzanger (broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Slechtvalk (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Slobeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Smient (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Strandplevier (broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Strandplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Toppereend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Visarend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Visdief (broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Visdief (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Wilde eend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Wintertaling (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Wulp (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...
Zwartkopmeeuw (broedvogel)	■	■	■	■	■	■

Figuur 6. Resultaten effectenindicator 'Haringvliet'.

■ zeer gevoelig
 ■ gevoelig
 ■ niet gevoelig
 ☒ n.v.t.
 ... onbekend

Uit de effectenindicator (zie figuur 5 en 6) blijkt dat er een aantal storingsfactoren zijn, waarvoor de habitattypen en soorten van de Natura 2000-gebieden 'Voornes Duin' en 'Haringvliet' gevoelig of zeer gevoelig zijn. Dit zijn de storingsfactoren **oppervlakteverlies, verontreiniging, verstoring door geluid, verstoring door licht, optische verstoring en verstoring door mechanische effecten**.

Per storingsfactor wordt getoetst of significante negatieve effecten te verwachten zijn voor de kwalificerende habitattypen en soorten voor de Natura 2000-gebieden 'Voornes Duin' en 'Haringvliet'. De habitattypen en doelsoorten van de 2 gebieden worden hier gezamenlijk behandeld.

Oppervlakteverlies

Verlies van oppervlakte leidt tot verkleining en in sommige gevallen ook tot versnippering van het leefgebied. Een kleiner gebied heeft bovendien meer te leiden van randinvloeden: vaak is de kwaliteit van het leefmilieu aan de rand minder goed dan in het centrum van het gebied. Op deze manier leidt oppervlakteverlies mogelijk ook tot een grotere gevoeligheid voor bijvoorbeeld verdroging, verzuring of vermesting.

De habitattypen H2120, H2130, H2160, H2170, H2180, H2190, H3270, H6430 en de doelsoorten noordse woelmuis, bittervoorn, elf, fint, rivierdonderpad, rivierprik, zalm, zeeprik, aalscholver, blauwborst, bontbekplevier, bruine kiekendief, dwerggans, geoorde fuut, grote stern, grutto, kleine zilverreiger, kluut, lepelaar, nauwe korfslak, rietzanger, strandplevier, visdief, wintertaling, wulp en zwartkopmeeuw zijn gevoelig voor oppervlakteverlies. Hiervan is echter geen sprake aangezien het plangebied niet binnen het Natura 2000-gebied ligt. Er worden geen habitattypen aangetast door oppervlakteverlies (zie figuur 5 en 6). Er is geen sprake van fysieke aantasting van leefgebied van bovenstaande doelsoorten. De voor oppervlakteverlies gevoelige habitats en doelsoorten van het Natura 2000-gebied zullen geen negatieve effecten ondervinden door de realisatie van een recreatiepark. Van een aantal habitats en soorten zijn uitbreidingsdoelen geformuleerd: H2130, H3270, H6430 en noordse woelmuis. Het plangebied van het recreatiepark vormt in de huidige situatie geen geschikte uitgangssituatie voor de uitbreiding van de habitattypen H2130, H3270 en H6430.

Noordse woelmuis

De noordse woelmuis leeft in de duingebieden van Zuid-Holland voornamelijk in ruige vegetaties in duinvalleien. Er bevinden zich geen populaties van de noordse woelmuis in de directe omgeving van het plangebied (bron: NDFF), waardoor het niet voor de hand ligt dat het plangebied voor uitbreiding van leefgebied aangewezen wordt. De uitbreiding van het habitat zal gezocht worden in de vochtige duinvalleien binnen het Natura 2000-gebied 'Voornes Duin'.

Of er sprake is van indirecte negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van deze habitats en/of doelsoorten wordt beoordeeld bij de overige storingsfactoren.

Verontreiniging

Er is sprake van verontreiniging als er verhoogde concentraties van stoffen in een gebied voorkomen, indien deze stoffen onder natuurlijke omstandigheden niet of in zeer lage concentraties aanwezig zijn. Bij verontreiniging is sprake van een zeer brede groep van ecosysteem/gebiedsvreemde stoffen: organische verbindingen, zware metalen, schadelijke stoffen die ontstaan door verbranding of productieprocessen, straling (radioactief en niet radioactief), geneesmiddelen, endocrien werkende stoffen etc. Deze stoffen werken in op de bodem, grondwater en lucht.

De habitattypen H2120, H2130, H2160, H2170, H2180, H2190, H3270, H6430 en de doelsoorten nauwe korfslak, bittervoorn, elf, fint, rivierdonderpad, rivierprik, zalm, zeeprik, aalscholver, bergeend, blauwborst, bontbekplevier, brandgans, bruine kiekendief, dwerggans, dwergstern, fuut, goudplevier, grauwe gans, geoorde fuut, grote stern, grutto, kievit, kleine zilverreiger, kleine zwaan, kluut, kolgans, krakeend, kuifeend, lepelaar, meerkoet, pijlstaart, rietzanger, slechtvalk, slobbeend, smient, strandplevier, toppereend, visarend, visdief, wilde eend, wintertaling, wulp en zwartkopmeeuw zijn gevoelig voor verontreiniging.

Bij de bouw en het gebruik van de 26 extra recreatiewoningen worden geen grote hoeveelheden schadelijke stoffen aan- en afgevoerd of verwerkt. Hoogstens worden kleine hoeveelheden schadelijke stoffen gebruikt bij de bouwactiviteiten, maar deze middelen vallen onder de normale milieuwetgeving en komen dan ook niet in de bodem of het oppervlaktewater terecht. Wanneer door onjuiste verwerking toch een schadelijke stof vrijkomt, zal dit altijd om een zeer klein volume gaan dat geen invloed heeft buiten het plangebied. Effecten van verontreiniging op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden 'Voornes Duin' en 'Haringvliet' zijn dan ook op voorhand uitgesloten.

Stikstofdepositie

In de effectenindicator worden negatieve effecten door stikstofuitstoot behandeld onder vermessing. Ondanks dat de effectenindicator vermessing niet als één van de storingsfactoren noemt voor de relevante Natura 2000-gebieden is stikstofdepositie wel een aandachtspunt bij de effectbeoordeling. Stikstof is namelijk één van de grootste problemen bij de realisatie van de Natura 2000-doelen. Dit onderwerp wordt daarom onder verontreiniging behandeld.

Zoals reeds vermeld is stikstof één van de grootste problemen bij de realisatie van de Natura 2000-doelen. Het gaat daarbij om de gevolgen van stikstofdepositie afkomstig uit de landbouw, het verkeer en de industrie op voor stikstof gevoelige habitats.

Uit berekeningen is gebleken dat in het Natura 2000-gebied 'Voornes Duin' een daling in depositie gerealiseerd wordt in de periode 2015-2030, o.a. door de uitvoering van herstelmaatregelen. Het is daarom verantwoord om over te gaan tot het uitgeven van de 'ontwikkelruimte' (bron: PAS¹ Gebiedsanalyse Voornes Duin). De depositie van stikstof is op Voorne, voor de Nederlandse en Zuid-Hollandse situatie, relatief laag; vooral het westelijk deel profiteert van de relatief schone wind van zee (bron: Ontwerpbeheerplan 2015-2020 bijzondere natuurwaarden Voornes Duin). In het Natura 2000-gebied 'Haringvliet' zijn in het aanwijzingsbesluit geen stikstofgevoelige habitattypen aangewezen omdat geen van de habitattypen een kritische depositiewaarde (KDW) kennen die lager is dan 2.400mol/ha/jr. Aanwezige habitattypen zijn daarmee niet stikstofgevoelig. Van de aangewezen habitatsoorten en (broed-)vogels is er wel een aantal dat gebruik maakt (broedend of foeragerend) van stikstofgevoelig leefgebied. In de gebiedsanalyse voor leefgebieden wordt systematisch vastgesteld voor welke soorten dit geldt. In de laatste stap is echter ook vastgesteld dat het belang van deze leefgebieden, waar mogelijk overschrijding van de KDW plaatsvindt, klein is en daarom niet relevant voor de desbetreffende soorten. (bron: Document PAS-analyse Herstelstrategieën voor Haringvliet).

Verkeersbewegingen

Een toename van gemotoriseerd verkeer en bebouwing kan resulteren in extra emissie van stikstof op nabijgelegen natuurgebieden. Met betrekking tot de geplande ruimtelijke ontwikkeling in het plangebied aan de Duinweg 2-4 betreft het echter een dermate kleine ontwikkeling dat significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen door stikstofdepositie niet te verwachten zijn. Het gaat om 26 recreatiewoningen (die niet

¹ Programmatiek aanpak stikstof. Doel van de PAS is om natuur te beschermen terwijl tegelijkertijd economische ontwikkelingen mogelijk blijven. In de kern komt de PAS er op neer dat door het treffen van bronmaatregelen wordt ingezet op een daling van stikstofdepositie waarbij een deel van de daling van de stikstofdepositie in combinatie met het uitvoeren van herstelmaatregelen weer beschikbaar wordt gesteld voor economische ontwikkelingen.

permanent bewoond worden), één beheerderswoning en een receptiegebouw. De ontwikkeling zorgt daarmee voor 81,4 verkeersbewegingen per dag (worst-case).

De ontsluiting van de extra recreatiewoningen zal plaatsvinden op bestaande infrastructuur, via de Duinweg. Om een beeld te krijgen van het huidige aantal verkeersbewegingen ter plaatse van de Duinweg, zijn er tellingen uitgevoerd. Deze tellingen zijn uitgevoerd op de Duinweg ter hoogte van het plangebied. De tellingen hebben plaatsgevonden tussen 07.00 en 21.00 omdat in deze periode de meeste verkeersbewegingen plaatsvinden. Naar verwachting zal het daadwerkelijke aantal verkeersbewegingen iets hoger liggen. De tellingen zijn in de navolgende tabel opgenomen.

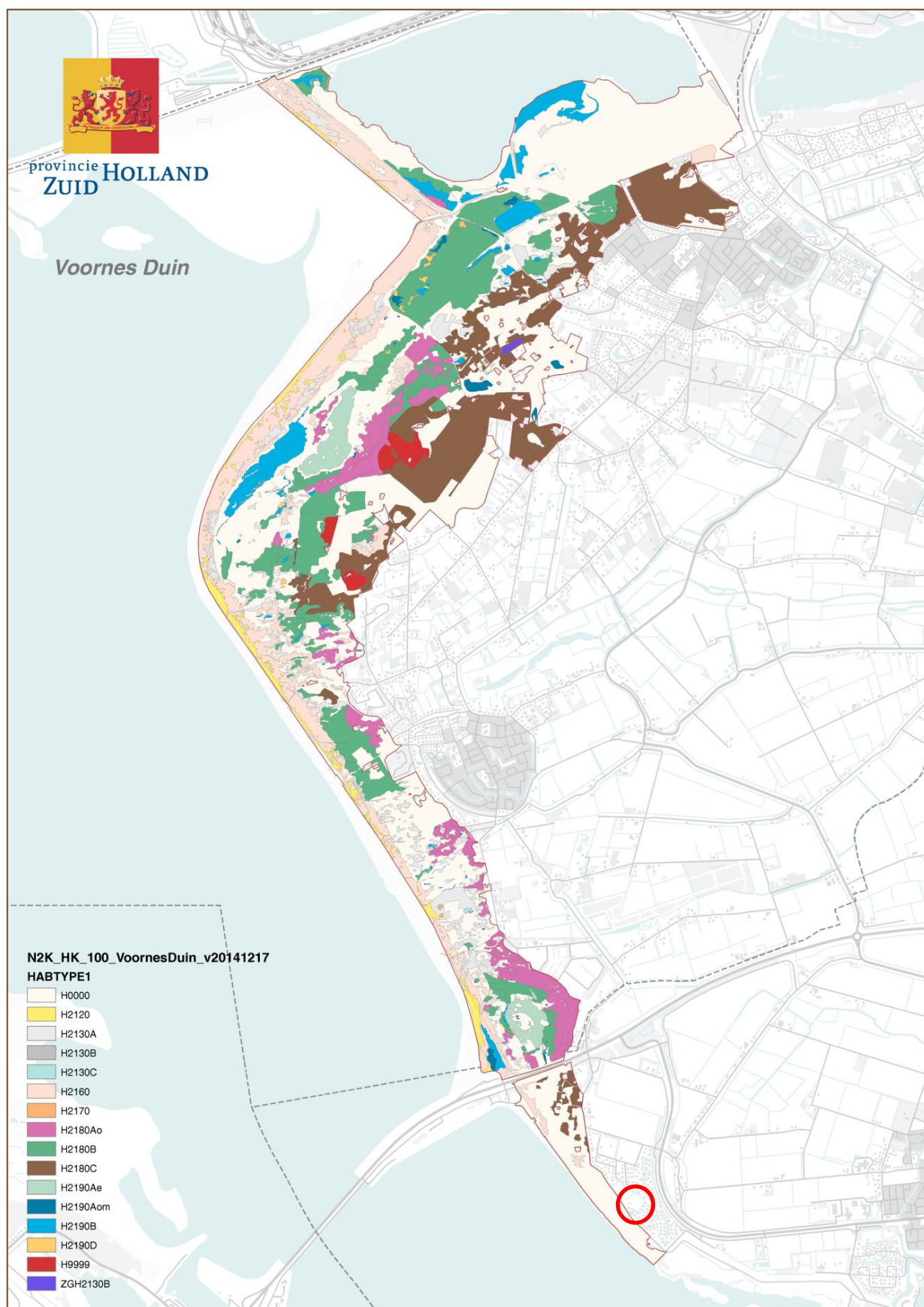
Dag	datum	aantal voertuigen	datum	aantal voertuigen	gemiddeld
maandag	19 juni 2017	426	10 juli 2017	250	338
dinsdag	20 juni 2017	340	4 juli 2017	253	297
woensdag	21 juni 2017	421	5 juli 2017	314	368
donderdag	22 juni 2017	566	6 juli 2017	376	472
vrijdag	23 juni 2017	261	7 juli 2017	208	235
zaterdag	17 juni 2017	782	8 juli 2017	480	632
zondag	18 juni 2017	860	9 juli 2017	502	681
gemiddeld		522		340	432
<i>weekgemiddelde</i>		<i>403</i>		<i>280</i>	<i>342</i>
<i>weekendgemiddelde</i>		<i>821</i>		<i>491</i>	<i>657</i>

Het aantal verkeersbewegingen op de Duinweg ter plaatse van het plangebied bedraagt circa 432 per dag. Er is met 81,4 verkeersbewegingen dus sprake van maximaal circa 18% extra verkeersbewegingen (worst-case scenario) ten opzichte van de huidige situatie. Daarbij moet worden opgemerkt dat een maximale bezetting van het park uitsluitend in het hoogseizoen zal plaatsvinden. Met andere woorden, het overgrote deel van het jaar zullen de verkeersbewegingen aanzienlijk lager liggen, dan wel nihil zijn.

Het plangebied ligt op ruime afstand van de verstoringgevoelige habitats (zie figuur 7) en leefgebieden van doelsoorten liggen niet in de directe omgeving van het plangebied. Uit een globale effectanalyse is bovendien gebleken dat het kamperen, verblijven in bungalows en sporten op zichzelf geen effect op de instandhoudingsdoelstellingen heeft (bron: Ontwerpbeheerplan 2015-2020 bijzondere natuurwaarden Voornes Duin).

Daarnaast is het plangebied voor de recreatiewoningen in de huidige situatie in agrarisch gebruik als productiegrasland. Productiegrasland wordt met relatief veel stikstof (N) bemest (bron: RVO). Het wegvallen van dit agrarisch gebruik heeft een gunstig effect op nabijgelegen Natura 2000-gebied doordat de uitstoot van stikstof daalt.

De realisatie van het recreatiepark en de daarbij behorende marginale toename van het aantal verkeersbewegingen via bestaande infrastructuur, zal niet leiden tot een significante toename van stikstofemissie ten opzichte van de huidige situatie. Gezien de beperkte omvang van de ruimtelijke ontwikkeling, de afstand tot gevoelige habitats en de voorspelde daling van de stikstofdepositie (en de daardoor geboden ontwikkelruimte) in Voornes Duin wordt een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen niet verwacht. Het uitvoeren van een stikstofberekening wordt niet noodzakelijk geacht.

Figuur 7. Ligging van het plangebied (rood) t.o.v. de habitattypen Voornes Duin (bron: Provincie Zuid-Holland).

Verstoring door geluid

Met verstoring door geluid wordt bedoeld: verstoring door onnatuurlijke geluidsbronnen; permanent zoals wegverkeer danwel tijdelijk zoals geluidsbelasting bij evenementen. Geluid is een hoorbare trilling, gekenmerkt door geluidsdruk en frequentie. Voor verstoring door geluid gevoelige en zeer gevoelige soorten worden bittervoorn, elf, fint, rivierdonderpad, rivierprik, zalm, zeeprik, blauwborst, bontbekplevier, bruine kiekendief, dwerggans, grutto, kleine zilverreiger, kluut, lepelaar, rietzanger, strandplevier en wulp in de effectenindicator genoemd.

Met betrekking tot de geplande realisatie van het recreatiepark zal geluidsverstoring zowel tijdelijk (tijdens de bouwfase) als permanent, door wegverkeer en menselijke activiteit, op kunnen treden.

Bittervoorn, elf, fint, rivierdonderpad, rivierprik, zalm en zeeprik

Deze vissoorten zijn gebonden aan het Natura 2000-gebied 'Haringvliet'. De soorten elf, fint, rivierprik, zalm en zeeprik gebruiken de watergang hoofdzakelijk als doortrek- en opgroeigebied. De geplande ruimtelijke ontwikkeling gaat uit van de realisatie van een recreatiepark met 26 luxe recreatiewoningen, één beheerderswoning en een receptiegebouw. Door de ruime afstand tussen het leefgebied van deze vissen wordt geen geluidsverstoring verwacht, zowel tijdens de bouwfase als tijdens de ingebruikname van de recreatiewoningen. Deze ruimtelijke ontwikkeling leidt niet tot verstoring door geluid van waterorganismen, zoals de vissoorten in het Haringvliet. Negatieve effecten door geluidsverstoring op de instandhoudings-doelen van deze soorten zijn op voorhand uit te sluiten.

Blauwborst, bontbekplevier, bruine kiekendief, kleine zilverreiger, kluut, lepelaar, rietzanger en strandplevier

Deze soorten gebruiken de Natura 2000-gebieden als broedgebied en deels ook als foerageergebied en overwinteringsgebied.

Blauwborst en rietzanger

De blauwborst en rietzanger broeden in rietruigten op drooggevalen platen en verruigde gorzen in het Haringvliet. Deze broedbiotopen bevinden zich op ruime afstand van het plangebied, waardoor geluidsverstoring door de geplande ruimtelijke ontwikkeling op voorhand uit te sluiten is. Er is geen sprake van een negatief effect door geluidsverstoring op de instandhoudingsdoelen van beide soorten.

Bontbekplevier en strandplevier

Beide soorten broeden hoofdzakelijk in kustgebieden, hoofdzakelijk op open, zandige plaatsen. De Quackgors, ten oosten van het plangebied, is één van de belangrijkste broedplaatsen van de strandplevier binnen het Natura 2000-gebied 'Haringvliet'. Dit gebied ligt op ruim 1,3 km afstand van het plangebied. Overige broedgebieden voor bontbekplevier en de strandplevier bevinden zich ruim buiten de invloedssfeer van de geplande ruimtelijke ontwikkeling, waardoor verstoring door geluid op voorhand uitgesloten kan worden.

Bruine kiekendief

De bruine kiekendief (foto 1) broedt in moeraslanden en andere natte ruigtevegetaties. De dichtstbijzijnde broedgebieden van de soort bevinden zich op enige afstand van het plangebied, vanaf circa 1 km afstand (bron: NDFF). Door de ligging direct naast een bestaand recreatiepark is het plangebied en de directe omgeving weinig interessant voor de verstoringgevoelige bruine kiekendief. Er zijn dan ook nauwelijks waarnemingen van de soort uit de directe omgeving van het plangebied. Door de afstand tussen de broedgebieden en het plangebied en de beperkte omvang van de geplande ruimtelijke ontwikkeling wordt geluidsverstoring op de bruine kiekendief niet verwacht. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de soort zijn op voorhand uit te sluiten.

Foto 1. Bruine kiekendief (foto: Jan Stronks).

Kleine zilverreiger en lepelaar

Van de kleine zilverreiger en de lepelaar bevinden zich broedkolonies in het Natura 2000-gebied 'Voornes Duin', bij het Quackjeswater. Daarnaast is ook het Natura 2000-gebied 'Haringvliet' van belang als foerageergebied en slaappleaats voor beide soorten. De broedlocaties bevinden zich op circa 1,8 km afstand, ruim buiten de invloedsfeer van geplande ruimtelijke ontwikkelingen. Binnen de invloedsfeer van de geplande ruimtelijke ontwikkelingen bevinden zich eveneens geen belangrijke foerageergebieden of slaappleaatsen van de soorten. Van geluidsverstoring is dan ook geen sprake. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de soort zijn op voorhand uit te sluiten.

Kluut

De broedlocaties bevinden zich op circa 1,3 km afstand, ruim buiten de invloedssfeer van geplande ruimtelijke ontwikkelingen. Van geluidsverstoring is dan ook geen sprake. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de soort zijn op voorhand uit te sluiten.

Dwerggans, grutto en wulp

Deze soorten gebruiken de Natura 2000-gebieden uitsluitend als foerageergebied, overwinteringsplek en/of slaappleaats.

Dwerggans

Het Haringvliet vormt een belangrijke slaappleaats voor de dwerggans. Door de afstand tussen het plangebied en het open water van het Haringvliet, waarbij het tussenliggende beboste duingebied als een bufferzone fungeert, en de beperkte omvang van de geplande ruimtelijke ontwikkeling is geen sprake van aantasting van de draagkracht van deze slaappleaats. De instandhoudingsdoelen voor de dwerggans worden niet aangetast door de geplande ruimtelijke ontwikkeling.

Grutto en wulp

Het Haringvliet vormt een belangrijke slaappleaats en foerageergebied voor de grutto en wulp. Daarnaast heeft het gebied ook een functie als foerageergebied voor de kluut. Door de geplande ruimtelijke ontwikkeling gaan er echter geen foerageergebieden of slaappleaatsen verloren. De extra geluidsverstoring die voortkomt uit de realisatie van het recreatiepark, direct grenzend aan een bestaand recreatiepark zal minimaal zijn. Bovendien liggen slaappleaatsen en foerageergebieden van deze soorten op ruime afstand van het plangebied, vanaf ruim 1 km. De geluidsverstoring heeft door de afstand ten opzichte van slaappleaatsen en foerageergebieden van grutto's, kluten en wulpen en de beperkte omvang van de geplande ruimtelijke ontwikkeling geen negatief effect op de draagkracht van het gebied. Er is geen sprake van een negatief effect op de instandhoudingsdoelen van deze soorten door geluidsverstoring.

Verstoring door licht

verstoring door kunstmatige lichtbronnen, zoals licht uit woonwijken en industrieterreinen, glastuinbouw etc. kan een negatief effect hebben op dieren. Kunstmatige verlichting van de nachtelijke omgeving kan tot verstoring van het normale gedrag van soorten leiden. Naar mogelijke effecten is nog vrij weinig onderzoek gedaan. Veel kennis gaat daarom nog niet verder dan het kwalitatief signaleren van risico's. Met name schemer- en nachtactieve dieren kunnen last hebben van verstoring door licht, doordat zij juist aangetrokken worden of worden verdreven door de lichtbron. Hierdoor raakt bijvoorbeeld hun ritme ontregeld of verlichte delen van het leefgebied worden vermeden. Doelsoorten die gevoelig zijn voor lichtverstoring zijn bittervoorn, aalscholver, bergeend, blauwborst, bontbekplevier, brandgans, bruine kiekendief, dwerggans, dwergstern, fuut, goudplevier, grauwe gans, geoorde fuut, grote stern, grutto, kievit, kleine zilverreiger, kleine zwaan, kluut, kolgans, krakeend, kuifeend, lepelaar, meerkoet, pijlstaart, rietzanger, slechtvalk, slobbeend, smient, strandplevier, toppereend, visarend, visdief, wilde eend, wintertaling, wulp en zwartkopmeeuw.

Bittervoorn

De bittervoorn is een doelsoort van het Natura 2000-gebied 'Haringvliet'. De soort komt niet binnen de invloedssfeer van de geplande ruimtelijke ontwikkeling voor. Er is geen sprake van aantasting van de instandhoudingsdoelen van de bittervoorn.

Aalscholver, bergeend, blauwborst, bontbekplevier, brandgans, bruine kiekendief, dwerggans, dwergstern, fuut, goudplevier, grauwe gans (foto 2), geoorde fuut, grote stern, grutto, kievit, kleine zilverreiger, kleine zwaan, kluut, kolgans, krakeend, kuifeend, lepelaar, meerkoet, pijlstaart, rietzanger, slechtvalk, slobbeend, smient, strandplevier, toppereend, visarend, visdief, wilde eend, wintertaling, wulp en zwartkopmeeuw

Het plangebied zelf is niet van essentieel belang voor deze vogelsoorten. Het merendeel van deze soorten gebruikt het nabijgelegen Natura 2000-gebied 'Haringvliet' als slaapplek en/of als foerageergebied. Een deel van de soorten broedt in het Haringvliet. De soorten aalscholver, geoorde fuut, kleine zilverreiger en lepelaar broeden in het naastgelegen Natura 2000-gebied 'Voornes Duin'. Deze broedlocaties bevinden zich echter niet binnen de invloedssfeer van de geplande ruimtelijke ontwikkeling. Er bevinden zich ook geen belangrijke slaapplekken of leefgebieden van nachtactieve vogelsoorten in de directe omgeving van het plangebied. Er is dan ook geen sprake van lichtverstoring op deze soorten. Voor de overige vogelsoorten worden door de ligging naast het bestaande recreatiepark, waar al sprake is van lichtverstoring, en de afstand ten opzichte van het Haringvliet geen versturende effecten verwacht. Hierbij werkt het tussenliggende beboste duingebied als een soort bufferzone. De realisatie van een recreatiepark met 26 luxe recreatiewoningen, één beheerderswoning en een receptiegebouw zal niet leiden tot een significante toename van de hoeveelheid kunstlicht ten opzichte van de huidige situatie. De instandhoudingsdoelen van bovenstaande vogelsoorten worden niet aangetast door lichtverstoring.

Foto 2. Grauwe gans (foto: R. Boerboom)

Optische verstoring

Optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem. Door de realisatie van een camperplaats, grenzend aan het Natura 2000-gebied is mogelijk sprake van een toename van optische verstoring. Optische verstoring door recreatie treedt vaak samen op met geluidsverstoring. De habitattypen H2120, H2130, H2160, H2170, H2180, H2190, H3270, H6430 en de doelsoorten bittervoorn, aalscholver, bontbekplevier, dwergstern, fuut, geoorde fuut, grote stern, kleine zilverreiger, kluut, kuifeend, lepelaar, strandplevier, toppereend, visdief en wintertaling zijn gevoelig voor optische verstoring.

De habitattypen H2120, H2130, H2170, H2190, H3270 en H6430 liggen op ruime afstand van het plangebied, vanaf 1,5 km afstand. Door de ruime afstand tot het plangebied, de beperkte omvang van de ruimtelijke ontwikkeling en de barrièrewerking van de Dammenweg (N57) is optische verstoring op voorhand uit te sluiten op deze habitats. De doelsoorten bittervoorn, bontbekplevier, dwergstern, fuut, grote stern, kluut, kuifeend, strandplevier, toppereend, visdief en wintertaling zijn uitsluitend aangewezen voor het Natura 2000-gebied 'Haringvliet'. Door de afstand tot de belangrijke leefgebieden voor deze soorten in het Haringvliet zijn negatieve effecten door optische verstoring op voorhand uit te sluiten voor deze soorten. De realisatie van een recreatiepark met 26 luxe recreatiewoningen, één beheerderswoning en een receptiegebouw leidt niet tot aantasting van de instandhoudingsdoelen.

H2160 en H2180C

De habitattypen H2160 Duindoornstruwelen en H2180C Duinbossen (binnenduintrand) liggen in het zuidelijk deel van het Natura 2000-gebied 'Voornes Duin' vanaf circa 500 meter afstand tot het plangebied. Deze vegetaties kunnen schade oplopen door een toename van betreding door recreanten, veroorzaakt door de realisatie van het recreatiepark. De aanleg van woningen zal een beperkte toename van het aantal recreanten in Voornes Duin tot gevolg hebben. Dit effect speelt met name een rol op korte (wandel)afstand van het plangebied. De plannen gaan uit van de realisatie van slechts 26 recreatiewoningen, een beheerderswoning en een receptiegebouw. De hierdoor veroorzaakte mogelijke toename van betreding van het Natura 2000-gebied 'Voornes Duin' zal dermate gering zijn dat aantasting van de instandhoudingsdoelen van deze habitats niet te verwachten zijn.

Bittervoorn

De bittervoorn is een doelsoort van het Natura 2000-gebied 'Haringvliet'. De soort komt niet binnen de invloedssfeer van de geplande ruimtelijke ontwikkeling voor. Er is geen sprake van aantasting van de instandhoudingsdoelen van de bittervoorn.

Aalscholver (foto 3), geoorde fuut, kleine zilverreiger en lepelaar

In het Voornes Duin bevinden zich broedpopulaties van deze soorten, bij het Quackjeswater, ten noorden van het plangebied. De broedlocaties bevinden zich op circa 1,8 km afstand, ruim buiten de invloedssfeer van geplande ruimtelijke ontwikkelingen. De aalscholver heeft een kolonie bij het Breede Water, op ruim 7 km afstand van het plangebied. De geoorde fuut broedt in een aantal duinmeren binnen het Voornes Duin. Deze locaties bevinden zich eveneens op ruime afstand van het plangebied (bron: NDFF). Binnen de invloedssfeer van de geplande ruimtelijke ontwikkelingen bevinden zich eveneens geen belangrijke foerageergebieden of slaapplekken van de soorten. De verwachting is dat de realisatie van het recreatiepark niet leidt tot een significante toename van de verstoring door menselijke activiteit. De instandhoudingsdoelen van deze en andere vogelsoorten van het Natura 2000-gebied worden niet aangetast door de geplande ruimtelijke ontwikkeling.

Foto 3. Aalscholver (foto: Jan Stronks).

Verstoring door mechanische effecten

Onder mechanische effecten vallen verstoring door betreding, golfslag, luchtwervelingen etc. die optreden ten gevolge van menselijke activiteiten. De oorzaken en gevolgen zijn bij deze storende factor zeer divers. Verstoring door mechanische effecten kan samenvallen met verstoring door geluid, licht en trilling. Bij habitattypen treedt de verstoring/verandering vaak op ten gevolge van recreatie of bijvoorbeeld militaire activiteiten. Het effect is zeer afhankelijk van de kwetsbaarheid (gevoeligheid) van het habitatype. Waterrecreatie en scheepvaart leiden tot golfslag, hetgeen effect kan hebben op de oeverbegroeiing en waterfauna. Luchtwervelingen van bijvoorbeeld windmolens kunnen leiden tot vogelsterfte. Met betrekking tot de geplande realisatie van het recreatiepark kunnen mechanische effecten voortkomen uit een toename van betreding van het Natura 2000-gebied.

De habitattypen H2120, H2130, H2160, H2170, H2180, H2190, H3270, H6430 en de doelsoorten bittervoorn, elf, fint, rivierdonderpad, rivierprik, zalm, zeebek, noordse woelmuis, groenknolorchis, nauwe korfslak, brandgans, bruine kiekendief, dwergstern, goudplevier, grote stern, kleine zilverreiger, kleine zwaan, kluut, kraakeend, lepelaar, slechtvalk, smient, visarend en zwartkopmeeuw zijn gevoelig voor verstoring door mechanische effecten. De habitattypen H2120, H2130, H2170, H2190, H3270 en H6430 liggen op ruime afstand van het plangebied, vanaf 1,5 km afstand. Door de ruime afstand tot het plangebied, de beperkte omvang van de ruimtelijke ontwikkeling en de

barrièrewerking van de Dammenweg (N57) is verstoring door mechanische effecten op voorhand uit te sluiten voor deze habitats.

H2160 en H2180C

De habitattypen H2160 Duindoornstruwelen en H2180C Duinbossen (binnenduintrand) liggen in het zuidelijk deel van het Natura 2000-gebied 'Voornes Duin' vanaf circa 500 meter afstand tot het plangebied. Deze vegetaties kunnen schade oplopen door een toename van betreding door recreanten, veroorzaakt door de realisatie van het recreatiepark. De plannen gaan uit van de realisatie van slechts 26 recreatiewoningen, een beheerderswoning en een receptiegebouw. De hierdoor veroorzaakte mogelijke toename van betreding van het Natura 2000-gebied 'Voornes Duin' zal dermate gering zijn dat aantasting van de instandhoudingsdoelen van deze habitats niet te verwachten zijn.

Bittervoorn, elf, fint, rivierdonderpad, rivierprik, zalm en zeeprik

Deze vissoorten zijn gebonden aan het Natura 2000-gebied 'Haringvliet'. De soorten elf, fint, rivierprik, zalm en zeeprik gebruiken de watergang hoofdzakelijk als doortrek- en opgroei gebied. De geplande ruimtelijke ontwikkeling gaat uit van realisatie van een recreatiepark met 26 luxe recreatiewoningen, één beheerderswoning en een receptiegebouw. Deze ruimtelijke ontwikkeling leidt niet tot verstoring door mechanische effecten van waterorganismen, zoals de vissoorten in het Haringvliet. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van deze soorten zijn op voorhand uit te sluiten.

Noordse woelmuis

De noordse woelmuis leeft in de duingebieden van Zuid-Holland voornamelijk in ruige vegetaties in duinvalleien. Er bevinden zich geen populaties van de noordse woelmuis in de directe omgeving van het plangebied (bron: NDFF). Verstoring door mechanische effecten is niet aan de orde door de afstand tussen het plangebied en populaties van de soort en de beperkte omvang van de geplande ruimtelijke ontwikkeling. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van deze soort zijn op voorhand uit te sluiten.

Groenknolorchis

Binnen de invloedssfeer van de geplande ruimtelijke ontwikkelingen komen geen groeiplaatsen van de groenknolorchis voor. De dichtstbijzijnde groeiplaatsen bevinden zich bij Rockanje en bij het Breede Water in het Voornes Duin, ten noordwesten van het plangebied, vanaf circa 3,4 km afstand tot het plangebied (bron: NDFF). Door de afstand tot deze groeiplaatsen en de beperkte omvang van de realisatie van het recreatiepark zijn negatieve effecten door verstoring door mechanische effecten op de instandhoudingsdoelen van deze soort op voorhand uit te sluiten.

Nauwe korfslak

Het Natura 2000-gebied 'Voornes Duin' herbergt een groot aantal populaties die verspreid over het gebied voorkomen. De dichtstbijzijnde populatie bevindt zich echter op enige afstand van het plangebied: vanaf circa 1 km (bron: NDFF). Door de afstand tussen het plangebied en deze populatie en de beperkte omvang van de geplande ruimtelijke ontwikkeling worden geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de nauwe

korfslak verwacht. De instandhoudingsdoelstellingen van de soort wordt hoofdzakelijk bedreigd door successie van duinvegetaties en het verwijderen van populieren uit de duingebieden (bron: Profieldocument H1014 nauwe korfslak). Het duingebied wordt in de huidige situatie ook als recreatiegebied gebruikt en de verwachting is niet dat een realisatie van 26 recreatiewoningen, en de daardoor verwachte toename van bezoekers, tot een toename van verstoring door mechanische effecten (door betreding) leidt.

3.2.1 Conclusie Natura 2000

Samengevat zal de realisatie van het recreatiepark geen significante negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden 'Voornes Duin' en 'Haringvliet'. Door de afstand ten opzichte van de beschermde habitats en de leefgebieden van de doelsoorten en de beperkte omvang van de geplande ruimtelijke ontwikkeling wordt geen schade verwacht op de kwalificerende habitats en doelsoorten van de Natura 2000-gebieden. Er zal geen fysieke aantasting van aangewezen habitats plaatsvinden. Het plangebied is niet van belang als habitat voor de aangewezen kwalificerende soorten (habitatrichtlijn, broedvogels en niet-broedvogels) van het Natura 2000-gebied. Er zal met name tijdens de aanlegfase sprake zijn van enige geluidsverstoring en optische verstoring door de bouwwerkzaamheden, maar dit effect is van tijdelijke aard en leidt niet tot aantasting van de instandhoudingsdoelen. Ook zal er enige toename van verkeersbewegingen, lichtverstoring en menselijke activiteit optreden. Maar ook dit effect is minimaal door de beperkte omvang van de geplande ontwikkeling.

Stikstofdepositie

De geplande ruimtelijke ontwikkeling vormt geen belemmering voor wat betreft stikstofdepositie in nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Verdere Natura 2000-toetsing of het aanvragen van een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming wordt niet noodzakelijk geacht. Uit de PAS blijkt dat er 'ontwikkelruimte' is voor dit Natura 2000-gebied. In het Natura 2000-gebied 'Haringvliet' zijn geen stikstofgevoelige habitattypen aangewezen. Ook voor habitatsoorten en (broed-)vogels is bepaald dat effecten door stikstofdepositie hier niet aan de orde zijn.

Door de beperkte omvang van de geplande ruimtelijke ontwikkeling lijdt toename van gemotoriseerd verkeer en bebouwing niet tot significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen door stikstofdepositie niet te verwachten zijn. De ontsluiting van de recreatiewoningen zal plaatsvinden op bestaande infrastructuur. Het plangebied ligt op ruime afstand van de verstoringgevoelige habitats en leefgebieden. Uit een globale effectanalyse is bovendien gebleken dat het kamperen, verblijven in bungalows en sporten op zichzelf geen effect op de instandhoudingsdoelstellingen heeft (bron: Ontwerpbeheerplan 2015-2020 bijzondere natuurwaarden Voornes Duin). Daarnaast is het plangebied voor de recreatiewoningen in de huidige situatie in agrarisch gebruik als productiegroenland. Het wegvallen van dit agrarisch gebruik heeft een gunstig effect op nabijgelegen Natura 2000-gebied doordat de uitstoot van stikstof daalt.

4 Beschermde soorten plangebied

4.1 Methode

Het verzamelen van gegevens heeft op twee manieren plaatsgevonden: via een literatuuronderzoek en een gericht veldonderzoek.

4.1.1 Literatuuronderzoek

Ter ondersteuning van het veldonderzoek werd de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Deze database geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren in Nederland. In de NDFF zijn uitsluitend gevalideerde gegevens opgeslagen. De NDFF is de meest complete databank voor de actuele verspreiding van Nederlandse flora en fauna met meer dan 100 miljoen waarnemingen. De databank wordt dagelijks aangevuld met recente waarnemingen. In de NDFF is voor het onderzoeksgebied gezocht naar waarnemingen van beschermde soorten.

Natuuronderzoek Bureau Stadsnatuur

Door Bureau Stadsnatuur is gedurende het veldseizoen van 2014 de gehele gemeente Hellevoetsluis onderzocht op beschermde flora en fauna (bSR-rapport 253). Het onderzoek is inmiddels juridisch verouderd, maar de resultaten geven een goed beeld van de te verwachten beschermde soorten in het plangebied en de directe omgeving. Middels het aanvullend veldonderzoek wordt beoordeeld in hoeverre de verspreiding van de aangetroffen soorten nog actueel is.

4.1.2 Veldonderzoek

Een onderzoeker van Staring Advies onderzocht het plangebied om een inschatting te maken van de beschermde soorten die aanwezig zijn en om beschermde flora en fauna waar te nemen (zie tabel 1).

Onderzoeker	Bezoekronde	Datum	Tijd	Weersomstandigheden
S. Klein Brinke	1	29-01-2019	13.15 uur	Bewolkt, droog, 6°C, wind 3 Bft

Tabel 1. Veldonderzoek.

4.2 Resultaten

Deze paragraaf bespreekt de resultaten van het literatuuronderzoek en het veldonderzoek.

4.2.1 Literatuuronderzoek

Flora

De NDFF maakt voor de omgeving van het onderzoeksgebied geen melding van het voorkomen van beschermde plantensoorten.

Broedvogels

De NDFF maakt voor het onderzoeksgebied en omgeving melding van diverse beschermde vogelsoorten. Een deel van de waarnemingen betreft overvliegende vogels zonder binding met het gebied. Een deel van de vogelsoorten kunnen hier of in de omgeving wel een territorium bezetten, waardoor ze gebruik kunnen maken van het plangebied. Van de in de NDFF vermelde gierzwaluw, huismus, buizerd en sperwer zijn de vaste rust- en verblijfplaatsen en nestlocaties jaarrond beschermd.

Natuuronderzoek Bureau Stadsnatuur

In het plangebied zijn geen nestlocaties van gierzwaluw, huismus of andere jaarrond beschermde vogelsoorten aangetroffen. Bij enkele gebouwen in de omgeving van het plangebied zijn wel territoria van de huismus vastgesteld (zie bSR-rapport 253, bijlage kaart huismus, deelgebied Duinhoeck). Daarnaast zijn tijdens de onderzoeken (losse) waarnemingen gedaan van enkele andere vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten: buizerd, sperwer, ransuil en kerkuil.

Zoogdieren

De NDFF maakt voor het onderzoeksgebied melding van een aantal beschermde zoogdiersoorten. Het betreft de volgende soorten:

- Nationaal beschermde soorten: dwergmuis, egel, haas, konijn, ree en vos¹.
- Internationaal beschermde soorten (Habitatrichtlijn): bever, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en watervleermuis.

Natuuronderzoek Bureau Stadsnatuur

In het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. In het plangebied zijn eveneens geen essentiële foerageergebieden en/of vliegroutes van vleermuizen aangetroffen. Er zijn in de omgeving van het plangebied waarnemingen gedaan van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis (zie bSR-rapport 253, bijlage kaarten vleermuizen). Het betreft hoofdzakelijk foeragerende en passerende exemplaren. Bij een gebouw ten noordwesten van het plangebied is een kraam- of zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Daarnaast zijn er van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

¹ Deze soorten zijn in de provincie Zuid-Holland vrijgesteld van de verboden als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdelen a en b, bij ruimtelijke ontwikkelingen.

enkele paar- en/of baltslocaties aangetroffen bij gebouwen in de omgeving van het plangebied.

Amfibieën, reptielen en vissen

De NDFF maakt voor het onderzoeksgebied melding van het voorkomen van één beschermde reptielensoort:

- Internationaal beschermde soorten (Habitatrichtlijn): zandhagedis.

Ongewervelde dieren

De NDFF maakt voor het onderzoeksgebied geen melding van het voorkomen van beschermde ongewervelde diersoorten.

4.2.2 Veldonderzoek

In deze paragraaf worden per soortgroep de resultaten van het veldonderzoek besproken.

Flora

Het plangebied bestaat uit voornamelijk uit productiegrasland, met daarlangs enkele greppels en smalle, ondiepe sloten. Verder staat er een bomenrij aan de noordwestelijke zijde. Grenzend aan het plangebied staat een vakantiepark en een campingterrein. De natuurlijke vegetatie bestaat uit algemene plantensoorten van droge tot natte, voedselrijke omstandigheden. In het plangebied staan onder andere Engels raaigras, grote brandnetel, fluitenkruid en riet. De bomenrij grenzend aan het plangebied bestaat uit ruwe berk, zwarte els, gewone es, iep spec. en thuja spec.

De NDFF (zie paragraaf 4.2.1) maakt geen melding van het voorkomen van beschermde plantensoorten voor de omgeving van het plangebied. Beschermde plantensoorten worden hier ook niet verwacht omdat er geen geschikte groeiplaatsen zijn, zo blijkt uit het veldonderzoek.

Broedvogels

Een volledige broedvogelkartering heeft niet plaatsgevonden, omdat dit geen onderdeel uitmaakt van de quickscan natuurtoets. Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied en de directe omgeving de volgende vogelsoorten aangetroffen: aalscholver, ekster, grote bonte specht, koolmees, pimpelmees, zwarte kraai, kauw, blauwe reiger, vink, fazant, putter en koperwiek. De bomenrij en de tuinen grenzend aan het plangebied zijn geschikt als nestlocatie voor diverse algemene vogelsoorten, waaronder een deel van de aangetroffen soorten. In twee gewone essen, die in de bomenrij staan, zijn twee nesten van ekster aangetroffen en nest dat naar alle waarschijnlijkheid van een houtduif is.

Jaarrond beschermde nesten

De NDFF vermeldt voor de omgeving van het plangebied het voorkomen van de gierzwaluw, huismus, buizerd en sperwer waarvan de nesten jaarrond (zie paragraaf 4.2.1) beschermd zijn. Tijdens het Natuuronderzoek Bureau Stadsnatuur (2014) zijn bij enkele gebouwen in de omgeving van het plangebied territoria van de huismus vastgesteld. Daarnaast zijn (losse) waarnemingen gedaan van enkele andere vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten: buizerd, sperwer, ransuil en kerkuil. Tijdens het veldbezoek is net buiten het plangebied de sperwer, waargenomen waarvan de vaste rust- en verblijfplaatsen en nestlocaties jaarrond beschermd zijn.

Gierzwaluw en huismus

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de gierzwaluw en huismus bekend. Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied en de directe omgeving geen huismussen waargenomen bij gebouwen grenzend aan het plangebied. De gierzwaluw is een uitgesproken zomervogel en is vrijwel uitsluitend van april tot en met oktober in Nederland aanwezig, met de hoogste presentie in mei tot en met juli. De winter wordt in tropisch Afrika doorgebracht. De gierzwaluwen zijn ten tijde van het veldbezoek (januari),

uit Nederland vertrokken en deze soort is dan ook niet tijdens het veldbezoek vastgesteld. Er bevinden zich voor beide soorten geen geschikte broedlocaties in het plangebied. Er zijn geen gebouwen met geschikte nestgelegenheden, zoals pannendaken, speciale nestkasten of andere ruimten in de gevel- of dakconstructie aanwezig in het plangebied. Het open agrarisch grasland in het plangebied is door het ontbreken van beschutting en het zeer beperkte voedselaanbod niet of nauwelijks van waarde voor de huismus. Er is dan ook geen sprake van een functioneel leefgebied. Gierzwaluwen halen hun voedsel uit het luchtruim. Bij deze soort is ook geen sprake van een functioneel leefgebied.

Kerkuil

De kerkuil broedt hoofdzakelijk in speciale nestkasten in gebouwen. In het plangebied ontbreekt bebouwing, waardoor van een vaste rust- en verblijfplaats of nestlocatie geen sprake is. Het plangebied is door de soorten- en structuurarme vegetatie en beperkte oppervlakte slechts marginaal geschikt als foerageergebied voor de kerkuil. Van een essentieel leefgebied is geen sprake.

Buizerd, havik, ransuil en sperwer

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van deze soorten bekend (bron: NDFF en Bureau Stadsnatuur). Tijdens het veldbezoek is de sperwer waargenomen net buiten het plangebied. In het plangebied zijn geen nestlocaties van buizerd, havik, ransuil en sperwer of andere boombewonende soorten met jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Verder zijn er geen sporen, zoals plukplaatsen, uitwerpselen, veren, braakballen of prooiresten waargenomen. De bomen in het plangebied bieden naar alle waarschijnlijkheid te weinig rust en dekking om als nestlocatie voor deze soorten te fungeren. Sporadisch kan een foeragerend of overvliegend exemplaar van deze soorten in het plangebied worden waargenomen.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek is een dode ree aangetroffen in het plangebied. Verder zijn er in de graslanden gebruikssporen van de mol waargenomen. In de randzone aan de zuidwestelijke zijde van het plangebied zijn takkenrillen aanwezig die geschikt zijn als schuil-/verblijfplaats voor soorten als egel, bunzing en diverse muizen. Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de strikt beschermde bever bekend. Verder kan in deze omgeving de eveneens strikt beschermde eekhoorn verwacht worden. In de Zuid-Hollandse duingebieden komt plaatselijk de strikt beschermde noordse woelmuis voor.

Bever

Uit het Haringvliet, ten zuidoosten van het plangebied, zijn waarnemingen van de strikt beschermde bever bekend. Het plangebied is ongeschikt als leefgebied voor de bever. Het voorkomen van deze soort is hier uitgesloten.

Eekhoorn

Van de eekhoorn zijn alleen de vaste verblijfplaatsen (boomnesten) beschermd. Er zijn geen sporen en boomnesten van eekhoorns aangetroffen. Een vaste verblijfplaats van de

eekhoorn wordt niet verwacht in de het plangebied. Incidenteel kan een enkel rondzwervend exemplaar het plangebied doorkruisen.

Noordse woelmuis

De noordse woelmuis leeft in de duingebieden van Zuid-Holland voornamelijk in ruige vegetaties in duinvalleien. Er bevinden zich geen populaties van de noordse woelmuis in de directe omgeving van het plangebied (bron: NDFF). Het plangebied is door het intensieve agrarische gebruik niet geschikt als leefgebied voor deze soort.

Overige strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten worden niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied. Het bronnenonderzoek bevestigt de afwezigheid van overige strikt beschermde grondgebonden zoogdieren.

Vleermuizen

De NDFF maakt melding van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en watervleermuis voor de omgeving van het plangebied. In het plangebied bevinden zich geen gebouwen. Een verblijfplaats van gebouwbewonende vleermuizen, zoals gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger, wordt niet verwacht in het plangebied.

In het plangebied zelf zijn geen bomen aanwezig. Zodoende zijn er ook geen potentieel geschikte verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen, zoals de ruige dwergvleermuis en watervleermuis, aanwezig. Een verblijfplaats van boombewonende soorten is dan ook uitgesloten in het plangebied.

De bomenrij grenzend aan het plangebied is geschikt als foerageergebied en vliegroute voor enkele matig kritische vleermuissoorten, zoals gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis (zie figuur 8). Deze bomenrij valt buiten het plangebied.

Figuur 8. Bomenrij (groen) aan de noordwestzijde van het plangebied (rood).

Amfibieën

Beschermde amfibieën zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Er is binnen het plangebied open water aanwezig, in de vorm van enkele ondiepe sloten. Deze sloten vormen geschikt voortplantingshabitat voor algemene soorten als bruine kikker en gewone pad. Verder zijn de bomenrij en de tuinen van de woonhuizen in de nabijheid van het plangebied matig geschikt als landhabitat voor deze algemene amfibieënsoorten. In de Zuid- Hollandse duingebieden komt plaatselijk de strikt beschermde rugstreeppad voor.

Rugstreeppad

De rugstreeppad is een bewoner van zandige terreinen met dynamische omstandigheden, zoals de duinen, de uiterwaarden van de grote rivieren, opgespoten terreinen, heidevelden en zand- en steengroeven (Kennisdocument rugstreeppad, 2017). Rugstreeppadden beschikken over het vermogen om binnen afzienbare tijd nieuwe geschikte locaties te koloniseren. Het plangebied is ongeschikt als leefgebied voor de rugstreeppad. Er bevinden zich geen geschikte voortplantingswateren en het plangebied is ongeschikt als landhabitat door het ontbreken van een goed vergraafbare (zand)bodem en open terreinen zonder begroeiing (pionierssituaties).

Overige strikt beschermde amfibieënsoorten worden hier niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied.

Reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen aangetroffen. De NDFF meldt de strikt beschermde zandhagedis voor de omgeving van het plangebied.

Zandhagedis

De zandhagedis komt in het binnenland met name voor in heideterreinen, spoorbermen en structuurrijke bosranden. Daarnaast komt de soort voor nabij de (half)open zeeduin. Het is van belang dat er veel structuur aanwezig is in de vegetatie. In heterogene heideterreinen zijn onder andere jonge – en oude struikheiplanten, hogere grassen en ‘kale’ zandbodems aanwezig (Kennisdocument zandhagedis, 2017). Open zandgronden met rulle zandbodems zijn van belang voor de ei-afzet. In de duinen zorgt helm vaak voor vegetatiestructuur binnen het leefgebied. De NDFF meldt het voorkomen van de zandhagedis voor de omgeving van het plangebied. Hier leeft de soort naar alle waarschijnlijkheid tussen het halfopen duinstruweel. Een populatie van de zandhagedis wordt niet verwacht in het plangebied, aangezien geschikt leefgebied ontbreekt.

Vissen

De in het plangebied aanwezige sloten zijn geschikt als voortplantingshabitat voor algemene vissoorten, zoals driedoornige – en tiendoornige stekelbaars. Beschermde vissoorten worden hier niet verwacht. Er zijn vanuit de literatuur geen waarnemingen van beschermde vissoorten bekend uit het plangebied en de directe omgeving.

Ongewervelde dieren

Uit de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen van beschermde

ongewervelde dieren bekend. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde ongewervelde dieren aangetroffen. Deze worden ook niet verwacht door het ontbreken van geschikte leefgebieden.

5 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming volgt in hoofdlijnen de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn op. De belangrijkste beschermde natuurwaarden in de Wet Natuurbescherming zijn:

- Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden).
- Aangepaste soortenlijst beschermde planten en dieren.
- Expliciete vermelding intrinsieke waarde van natuur (art. 1.10).
- Algemene zorgplicht voor natuurgebieden en in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving (art. 1.11).
- Actieve soortenbescherming (art. 1.12): verplichting voor provincies.

Alle natuurlijk in het wild levende vogels, meeste inheemse zoogdieren, alle inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten zijn beschermd.

In dit hoofdstuk wordt vastgesteld of beschermde soorten flora en fauna aanwezig zijn of verwacht worden op de locatie. Vervolgens wordt bepaald of ze mogelijk nadelige effecten kunnen ondervinden van de geplande werkzaamheden. Deze effecten worden getoetst aan de verbondsbepalingen uit de Wet natuurbescherming (zie bijlage 3 en 4). Wanneer de Wet natuurbescherming (mogelijk) wordt overtreden wordt geadviseerd over het uitvoeren van aanvullend onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing.

Flora

Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht door het ontbreken van geschikte groeiplaatsen. Uit de NDFF zijn geen waarnemingen van beschermde plantensoorten bekend geworden uit het onderzoeksgebied. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van beschermde plantensoorten en/of het aanvragen van een ontheffing is dan ook niet noodzakelijk.

Broedvogels

Alle aangetroffen en te verwachten vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Wet natuurbescherming (Vogelrichtlijn). Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Dit betekent dat het opzettelijk verstoren, verontrusten, doden en anderszins nadelig beïnvloeden van deze soortgroep niet is toegestaan. Daarom moet er buiten het broedseizoen gestart worden met de werkzaamheden. Als de werkzaamheden in volle gang zijn bij aanvang van het broedseizoen, is het verstoringeffect op (broed)vogels minimaal. Het broedseizoen ligt, afhankelijk van de weeromstandigheden en aanwezige soorten, ruwweg tussen 15 maart en 15 juli. Broedgevallen buiten deze periode zijn ook beschermd.

Gierzwaluw, huismus en kerkuil

De nestlocaties van deze soorten bevinden zich buiten de invloedssfeer van de geplande ruimtelijke ontwikkeling. Er is bovendien geen sprake van aantasting van het functioneel leefgebied. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van de gierzwaluw, huismus en kerkuil en/of het aanvragen van een ontheffing is dan ook niet noodzakelijk.

Buizerd, havik, ransuil en sperwer

Voor de in de NDFF vermelde jaarrond beschermde buizerd, havik, ransuil en sperwer en overige roofvogels is het uitgesloten dat het plangebied en de directe omgeving ervan van essentieel belang is. Deze roofvogels broeden vermoedelijk elders in een omgeving, waar bosschages met voldoende rust en dekking aanwezig zijn, zoals bij de duin- en eikenbossen bij Quakjeswater (bron: NDFF). Aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van nesten van deze soorten is niet noodzakelijk.

Overige soorten met jaarrond beschermde soorten worden niet verwacht binnen de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek is een kadaver van een ree aangetroffen. Verder zijn er gebruikssporen van de mol waargenomen in het plangebied. Het plangebied wordt verder mogelijk gebruikt als leef- of foerageergebied door bunzing, egel, ree, vos en verschillende algemene muizensoorten. Voor deze soorten zoogdieren geldt in de provincie Zuid-Holland automatisch de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ingrepen. De NDFF vermeldt de strikt beschermde bever voor de omgeving van het plangebied. Daarnaast komt in de Zuid-Hollandse duinen plaatselijk de noordse woelmuis voor.

Bever en noordse woelmuis

Het plangebied is ongeschikt als leefgebied voor deze soorten. Door de ruime afstand tussen het plangebied en (potentieel) leefgebied van de bever en noordse woelmuis worden geen negatieve effecten verwacht. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van de bever en noordse woelmuis en/of het aanvragen van een ontheffing is dan ook niet noodzakelijk.

Vleermuizen

Om te bepalen of aanvullend onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk is, worden de resultaten van de quickscan getoetst aan de checklist van Het Protocol voor vleermuisinventarisaties van de Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging VZZ. Hieronder zijn de relevante passages uit de checklist weergegeven:

1. Zijn er gebouwen die gesloopt of gerenoveerd worden?

Nee → Nader onderzoek naar kraam-, zomer- en paar verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen is niet noodzakelijk.

2. Zijn er bomen met potentieel geschikte holten die gekapt of gesnoeid worden?

Nee → Nader onderzoek naar zomer- en paarverblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen is niet noodzakelijk.

3. Maken de struiken, gewassen, boom (bomen) deel uit van een mogelijke route/verbinding of een essentieel foerageergebied?

Mogelijk → Nader onderzoek naar foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen is alleen noodzakelijk, indien er verlichting geplaatst wordt die gericht is op de bomenrij grenzend aan het plangebied.

De bomenrij grenzend aan het plangebied (noordwestzijde) is geschikt als foerageergebied en vliegroute voor vleermuizen (zie figuur 8). Het aanbrengen van verlichting kan leiden tot aantasting van deze functies. Er dient geen verlichting toegepast te worden die gericht is op de bomenrij aangrenzend aan het plangebied. Strooilicht op de boomkronen dient hier voorkomen te worden. Nader onderzoek naar vleermuizen is dan niet noodzakelijk. Indien dit niet mogelijk is, is aanvullend onderzoek naar foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen noodzakelijk.

Reptielen

Gezien het ontbreken van geschikt leefgebied zijn beschermde reptielen, zoals de uit de omgeving bekende zandhagedis niet te verwachten in het plangebied. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

Overige soortgroepen

Gezien het ontbreken van geschikt leefgebied zijn beschermde amfibieën, vissen en/of ongewervelde dieren, met uitzondering van enkele algemene soorten als bruine kikker en gewone pad, niet te verwachten in het plangebied. Voor deze soorten geldt in de provincie Zuid-Holland automatisch de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ingrepen. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soort(groep)en.

6 Conclusie

Aan de hand van de resultaten van de quickscan natuurtoets en de voortoetsing NNN en Natura 2000 voor het plangebied 'Duinweg 2-4 in Hellevoetsluis' kan de volgende conclusie worden getrokken:

Beschermde natuurgebieden

NNN

De kernkwaliteiten van de NNN worden niet aangetast door de geplande ruimtelijke ontwikkeling. Verder toetsing of een vergunningsaanvraag zijn niet noodzakelijk.

Natura 2000

De instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden 'Voornes Duin' en 'Haringvliet' worden niet aangetast door de geplande ruimtelijke ontwikkeling. Verder toetsing of een vergunningsaanvraag is niet noodzakelijk.

Beschermde soorten

Aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk voor beschermde plant- en/of diersoorten.

Bij het plaatsen van nieuwbouw dient wel rekening gehouden te worden met de verlichting. Deze dient expliciet niet gericht te zijn op de bomenrij grenzend aan het plangebied.

Bijlagen

- 1 Impressie plangebied**
- 2 Instandhoudingsdoelen Voornes Duin**
- 3 Instandhoudingsdoelen Haringvliet**
- 4 Wettelijk kader**
- 5 Beschermde plant- en diersoorten**

Bijlage 1 Impressie plangebied

Bijlage 2 Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied 'Voornes Duin'

Habitatrichtlijn: Habitattypen

H2120	Witte duinen
Doel	Behoud oppervlakte en kwaliteit.
Toelichting	Doordat het habitatype ten dele voorkomt op opgespoten rivierzand (wat moeilijk verstuift) en doordat het gebied steeds meer in de luwte komt te liggen door de uitbreiding van de Maasvlakte, is het onzeker of er goede kansen voor verbetering van het habitatype Witte duinen bestaan. Ontwikkelingen in het gebied zullen naar verwachting leiden tot uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit van Witte duinen. Als die mogelijkheden zich wel voordoen, mogen die ten koste gaan van H2160 Duindoornstruwelen. De aanwezigheid van dit habitatype is ook van groot belang voor het instuiven van kalkrijk zand in aangrenzende overige habitattypen.
H2130 *	Grijze duinen
Doel	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit Grijze duinen, kalkrijk (subtype A) en Grijze duinen, heischraal (subtype C).
Toelichting	Oppervlakte-uitbreiding en kwaliteitsherstel van het habitatype Grijze duinen is gewenst gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding en de grote verantwoordelijkheid van Nederland voor dit habitatype in Europa. Het beste kan dit gebeuren vanuit gedegradieerd duingrasland of ten koste van struweel. Behoud van de goede voorbeelden is om dezelfde reden van groot belang. Onder Grijze duinen, heischraal (subtype C) vallen ook de graslanden op vroongronden die verwant zijn aan de in het binnenland voorkomende Blauwgraslanden (H6410).
H2160	Duindoornstruwelen
Doel	Behoud oppervlakte en kwaliteit. Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitatype H2120 Witte duinen, H2130 Grijze duinen of habitatype H2190 Vochtige duinvalleien is toegestaan.
Toelichting	Het habitatype Duindoornstruwelen is over voldoende oppervlakte aanwezig en landelijk niet bedreigd. Uitbreiding van het habitatype kan een bedreiging vormen voor onder meer habitatype H2130 Grijze duinen. Het type komt lokaal in goede kwaliteit (met veel struweelsoorten) voor op locaties die niet conflicteren met de doelstellingen voor type H2130 Grijze duinen of H2190 Vochtige duinvalleien; op dergelijke locaties is behoud van belang. Om de kwaliteit te behouden moeten alle successiestadia in het gebied voorkomen, ook de jonge die als matig ontwikkeld beoordeeld worden.
H2170	Kruipwilgstruwelen
Doel	Behoud oppervlakte en kwaliteit. Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitatype H2190 Vochtige duinvalleien is toegestaan.

Toelichting	Het habitatype Kruiptwilgstruwelen is momenteel alleen in matige kwaliteit aanwezig over een geringe oppervlakte.
H2180	Duinbossen
Doel:	Behoud oppervlakte en kwaliteit Duinbossen, vochtig (subtype B) en Duinbossen, binnenduintrand (subtype C) en behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit Duinbossen, droog (subtype A). Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitatype H2130 Grijze duinen of H2190 Vochtige duinvalleien is toegestaan.
Toelichting	Het gebied herbergt een breed scala aan duinbossen over een groot oppervlakte. Het gebied is in de afgelopen decennia zodanig dichtgegroeid met bos en struweel, dat er een opgave is om het aandeel open begroeiing in het gebied te vergroten; dit mag ten koste gaan van oppervlakte van het habitatype Duinbossen. Voor het habitatype Duinbossen, droog (subtype A) bestaat aan de rand van het gebied goede mogelijkheden voor verbetering kwaliteit. Op termijn kan het gebied daarom een zeer grote bijdrage leveren aan het landelijke doel voor Duinbossen, droog (subtype A). Habitatype Duinbossen, vochtig (subtype B) komt met een dusdanig grote oppervlakte voor dat het gebied een zeer grote bijdrage levert aan het landelijke doel voor dit subtype. Bijzondere aandacht verdient het behoud van het Elzenbroekbos langs het Quackjeswater, een uiterst zeldzaam bostype in de Nederlandse kustduinen (onderdeel van Duinbossen, vochtig (subtype B)).
H2190	Vochtige duinvalleien
Doel	Behoud oppervlakte en kwaliteit Vochtige duinvalleien, open water (subtype A), en Vochtige duinvalleien, hoge moerasplanten (subtype D) en uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit Vochtige duinvalleien, kalkrijk (subtype B).
Toelichting	Het gebied herbergt de beste voorbeelden van Vochtige duinvalleien, kalkrijk (subtype B) in Zuidwest-Nederland. Vanwege de grote oppervlakte en de bijzondere kwaliteit levert het gebied van oudsher een zeer grote bijdrage aan het landelijke doel voor dit subtype. Er heeft de afgelopen jaren echter wel een duidelijke afname plaatsgevonden van oppervlak en kwaliteit. Daarom is het belangrijk dat verbetering van kwaliteit plaatsvindt vanuit verruigde delen van het habitatype. Uitbreiding oppervlakte van dit subtype mag, indien nodig, ten koste gaan van Duinbossen (H2180). De grotere plassen en duinmeren behoren tot Vochtige duinvalleien, open water (subtype A). Deze zijn ten dele – als gevolg van vogelkolonies – geëutrofeerd, maar gezien de opgave voor watervogels wordt geen kwaliteitsverbetering nagestreefd. Kleinere duinplassen met Vochtige duinvalleien, open water (subtype A) zijn op veel plaatsen goed ontwikkeld. Langs dit water komt ook het subtype Vochtige duinvalleien, hoge moerasplanten (subtype D) voor, onder meer langs het Quackjeswater.

Habitatrichtlijn: Soorten

H1014	Nauwe korfslak
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting	Het betreft een gebied met een groot aantal populaties van de Nauwe korfslak, die verspreid in het gebied voorkomen.

H1340 *	Noordse woelmuis
Doel	Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
Toelichting	Deze endemische ondersoort verkeert in een zeer ongunstige staat van instandhouding. In duinvalleien komt de Noordse woelmuis meestal in wat ruigere vegetaties voor. In dit gebied komt de soort nog voor in de duinvalleien tussen paal 6 en paal 7. Niet zo lang geleden kwam hij ook nog voor op het Groene Strand van het Oostvoornse Meer en in de oeverlanden van het Quakjeswater. Uitbreiding van het leefgebied hangt samen met de opgave van het habitatype Vochtige duinvalleien, kalkrijk (subtype B).
H1903	Groenknolorchis
Doel	Uitbreiding omvang en behoud kwaliteit biotoop voor uitbreiding populatie.
Toelichting	Het betreft hier één van de grootste populaties van de Groenknolorchis in ons land. Deze soort verkeert landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding. Voor uitbreiding van het oppervlakte kan de soort meeliften met de uitbreidingsopgave van de Vochtige duinvalleien, kalkrijk (subtype B).

Vogelrichtlijn: Broedvogels

A008	Geoorde fuut
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van tenminste 5 paren.
Toelichting	De duinmeren in het Voornes Duin vormen één van de twee belangrijke broedplaatsen in de duinen (naast Meijendel en Berkheide) voor de Geoorde fuut. Al sedert de 70-er jaren komen jaarlijks enkele paren tot broeden in de duinmeren. Het hoogste aantal (9 paren) werd geteld in 1994. Het gemiddeld aantal paren bedroeg in de periode 1999-2003 ruim 5. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie en het betreft een relatief geïsoleerde broedplaats.
A017	Aalscholver
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van tenminste 1.100 paren.
Toelichting	De kolonie Aalscholwers in het Breede Water vestigde zich in 1984. Het aantal paren nam snel toe tot een maximum in 1998 (1.510 paren). Sedertdien beweegt het aantal paren zich tussen de 1.000 en 1.300; gemiddeld over de periode 1999-2003 circa 1.150. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.
A026	Kleine zilverreiger
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van tenminste 15 paren.
Toelichting	De kolonie Kleine zilverreiger in Voornes vormt de grootste broedpopulatie van deze soort Nederland. Sinds 1999 laat de populatie een gestage groei zien, met gemiddeld 14 broedparen over de periode 1999-2003. Ook na

2004 zet deze positieve trend zich door naar 55 broedparen in 2006. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A034

Lepelaar

Doel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van tenminste 110 paren.

Toelichting

De kolonie Lepelaars in het Quackjeswater vestigde zich in het rietmoeras in 1989. De aantallen namen snel toe tot een maximum van 230 paren in 1998. In recente jaren bedraagt het aantal circa 100; gemiddeld over de jaren 1999-2003 110 paren (minimaal 82 paren in 2001 en maximaal 137 paren in 2002). Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

Bijlage 3 Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied 'Haringvliet'

Habitatrichtlijn: Habitattypen

H3270 Slikkige rivieroever

- Doel** Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit.
- Toelichting** Het habitatype slikkige rivieroever komt hier onder meer voor in de vorm van de associatie van blauwe waterereprijs en waterpeper (*Polygono-Veronicetum anagallidis-aquaticae*). Na de afsluiting van het Haringvliet is de oppervlakte sterk afgenomen.

H6430 Ruigten en zomen

- Doel** Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit ruigten en zomen, harig wilgenroosje (subtype B).
- Toelichting** Het gebied levert de grootste bijdrage voor de brakke variant met heemst binnen het habitatype ruigten en zomen, harig wilgenroosje (subtype B).

H91E0 * Vochtige alluviale bossen

- Doel** Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige alluviale bossen, zachthoutoibossen (subtype A).
- Toelichting** Het habitatype komt momenteel over geringe oppervlakte voor. Het gebied biedt potentie om de kwaliteit te verbeteren op onder andere het eiland Tiengemeten.

Habitatrichtlijn: Soorten

H1095 Zeeprik

- Doel** Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
- Toelichting** Het Haringvliet is als doortrekgebied van groot belang voor de Rijn- en de Maaspopulaties. De gewenste verbetering van de kwaliteit van het leefgebied heeft met name betrekking op de verbinding met het Natura 2000-gebied Voordelta. Door deze verbinding te verbeteren wordt ook het leefmilieu van het Haringvliet zelf verbeterd.

H1099 Rivierprik

- Doel** Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
- Toelichting** Het Haringvliet is als doortrekgebied van groot belang voor de Rijn- en de Maaspopulaties. De gewenste verbetering van de kwaliteit van het leefgebied heeft met name betrekking op de verbinding met het Natura 2000-gebied Voordelta. Door deze verbinding te verbeteren wordt ook het leefmilieu van het Haringvliet zelf verbeterd.

H1102	Elft
Doel	Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
Toelichting	Het Haringvliet is als doortrek- en opgroeigebied van groot (potentieel) belang voor de elft. Vroeger bevonden zich paaipopulaties bovenstrooms (buiten Nederland), waarna de jonge vissen geleidelijk weer afzakten en opgroeiden in estuaria en zoetwatergetijdengebieden (zoals destijds de Biesbosch en het Haringvliet). Er zijn concrete aanwijzingen dat in de Boven-Rijn (Duitsland) nog een kleine populatie voorkomt. De gewenste verbetering van de kwaliteit van het leefgebied heeft met name betrekking op de verbinding met het Natura 2000-gebied Voordelta.
H1103	Fint
Doel	Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
Toelichting	Het Haringvliet is als doortrek- en opgroeigebied van groot belang. Het gaat in dit gebied waarschijnlijk vooral om finten van de voormalige grootste paaipopulatie, die lag in het zoetwatergetijdengebied, waaronder de Biesbosch. De gewenste verbetering van de kwaliteit van het leefgebied heeft met name betrekking op de verbinding met het Natura 2000-gebied Voordelta.
H1106	Zalm
Doel	Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
Toelichting	Het Haringvliet is als doortrekgebied van groot belang voor de Rijn- en de Maaspopulaties. De gewenste verbetering van de kwaliteit van het leefgebied heeft met name betrekking op de verbinding met het Natura 2000-gebied Voordelta.
H1134	Bittervoorn
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting	Het Haringvliet ligt niet binnen één van de kerngebieden voor de soort bittervoorn in Nederland. De relatieve bijdrage is gering.
H1163	Rivierdonderpad
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting	Het rivierengebied is relatief belangrijk voor de rivierdonderpad omdat de populatie in de grote rivieren minder kwetsbaar is dan in de beken.
H1340 *	Noordse woelmuis
Doel	Uitbreiding verspreiding, omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
Toelichting	De oeverlanden van het Haringvliet en de eilanden vormen één van de meest uitgestrekte leefgebieden van de noordse woelmuis van Nederland.

Het Haringvliet is mede van belang door de isolatie van de aanwezige populatie, waardoor minder kans bestaat op concurrentie door de aardmuis en de veldmuis.

Vogelrichtlijn: Broedvogels

A081 Bruine kiekendief

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 20 paren.

Toelichting De bruine kiekendief is van oudsher een vrij zeldzame broedvogel. Vanaf de jaren zeventig heeft er een sterke toename plaatsgevonden, tot circa 30 paren begin jaren negentig. Daarna bleef het aantal stabiel op een iets lager niveau (1999-2003 18-23 paren). Het gemiddelde van de jaren 1999-2003 was 20 broedparen. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A132 Kluut

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied als bijdrage aan de draagkracht voor de populatie van het Deltagebied van ten minste 2.000 paren.

Toelichting De regionale doelstelling van het Deltagebied heeft betrekking op de volgende gebieden: Haringvliet, Hollands Diep, Krammer-Volkerak, Grevelingen, Oosterschelde, Zoommeer, Westerschelde & Saeftinghe en Markiezaat. De populatie is alleen op regionaal niveau gedefinieerd vanwege het sterk wisselende voorkomen per gebied. Het gebied draagt bij aan de draagkracht ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie. In de periode 1999-2008 broedde minimaal 10% en maximaal 27% van het regionale doelniveau van het Deltagebied in het onderhavige gebied. Na een toename tot 1999 zijn de aantallen teruggelopen. Belangrijke deelgebieden zijn De Scheelhoek, de Slijkplaat en de Ventjagersplaten.

A137 Bontbekplevier

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied als bijdrage aan de draagkracht voor de populatie van het Deltagebied van ten minste 105 paren.

Toelichting De regionale doelstelling van het Deltagebied heeft betrekking op de volgende gebieden: Haringvliet, Krammer-Volkerak, Grevelingen, Oosterschelde, Zoommeer, Westerschelde & Saeftinghe en Markiezaat. De populatie is alleen op regionaal niveau gedefinieerd vanwege het sterk wisselende voorkomen per gebied. Het gebied draagt bij aan de draagkracht ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie. In de periode 1999-2008 broedde minimaal 3% en maximaal 11% van het regionale doelniveau van het Deltagebied in het onderhavige gebied. Vanaf 1995 tot 2000 is de bontbekplevier in aantal toegenomen. Sinds 2000 zijn de aantallen teruggelopen.

A138	Strandplevier
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied als bijdrage aan de draagkracht voor de populatie van het Deltagebied van ten minste 220 paren.
Toelichting	De regionale doelstelling van het Deltagebied heeft betrekking op de volgende gebieden: Duinen Goeree & Kwade Hoek, Haringvliet, Krammer-Volkerak, Grevelingen, Oosterschelde, Zoommeer, Westerschelde & Saeftinghe en Markiezaat. De populatie is alleen op regionaal niveau gedefinieerd vanwege het sterk wisselende voorkomen per gebied. Het gebied draagt bij aan de draagkracht ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie. In de periode 1999-2008 broedde minimaal 0% en maximaal 14% van het regionale doelniveau van het Deltagebied in het onderhavige gebied. De strandplevier is van oudsher broedvogel in dit gebied met als belangrijkste broedplaatsen De Scheelhoek en het Quackgors bij Hellevoetsluis. Door de Deltawerken ontstonden tijdelijke broedplaatsen door het opspuiten van zand bij de Hellegatsdam en het droogvallen van de Ventjagersplaten. Bij De Scheelhoek en de Slijkplaat nam vervolgens het aantal broedparen snel toe.
A176	Zwartkopmeeuw
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied als bijdrage aan de draagkracht voor de populatie van het Deltagebied van ten minste 400 paren.
Toelichting	De regionale doelstelling van het Deltagebied heeft betrekking op de volgende gebieden: Haringvliet, Krammer-Volkerak, Zoommeer en Westerschelde & Saeftinghe. De populatie is alleen op regionaal niveau gedefinieerd vanwege het sterk wisselende voorkomen per gebied. Het gebied draagt bij aan de draagkracht ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie. In de periode 1999-2008 broedde minimaal 19% en maximaal 100% van het regionale doelniveau van het Deltagebied in het onderhavige gebied. Het eerste zekere broedgeval van de zwartkopmeeuw werd vastgesteld op De Scheelhoek in 1959. Pas in de jaren tachtig werd het een regelmatige broedvogel in snel toenemende aantallen met een (voorlopig) maximum in 2001 met 389 paren. De belangrijkste broedplaatsen zijn de eilandjes langs De Scheelhoek.
A191	Grote stern
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied als bijdrage aan de draagkracht voor de populatie van het Deltagebied van ten minste 6.200 paren.
Toelichting	De regionale doelstelling van het Deltagebied heeft betrekking op de volgende gebieden: Haringvliet, Grevelingen, Oosterschelde en Westerschelde & Saeftinghe. De populatie is alleen op regionaal niveau gedefinieerd vanwege het sterk wisselende voorkomen per gebied. Het gebied draagt bij aan de draagkracht ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie. In de periode 1999-2008 broedde minimaal 0% en

maximaal 46% van het regionale doelniveau van het Deltagebied in het onderhavige gebied. Ondanks de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding de populatie is herstel van het leefgebied niet direct vereist, omdat er sinds 2004 een positieve trend zichtbaar is. De grote stern broedt verspreid over het Deltagebied in een beperkt aantal kolonies die geregeld van plaats wisselen. Het is daarom van groot belang op meerdere locaties waar de soort recentelijk (na 2003) heeft gebroed aandacht te besteden aan behoud van het leefgebied. Recente broedplaatsen zijn de eilandjes langs De Scheelhoek.

A193

Visdief

Doel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied als bijdrage aan de draagkracht voor de populatie van het Deltagebied van ten minste 6.500 paren.

Toelichting

De regionale doelstelling van het Deltagebied heeft betrekking op de volgende gebieden: Haringvliet, Krammer-Volkerak, Grevelingen, Oosterschelde, Zoommeer en Westerschelde & Saeftinghe. De populatie is alleen op regionaal niveau gedefinieerd vanwege het sterk wisselende voorkomen per gebied. Het gebied draagt bij aan de draagkracht ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie. In de periode 1999-2008 broedde minimaal 16% en maximaal 41% van het regionale doelniveau van het Deltagebied in het onderhavige gebied. Net als elders in Nederland viel de populatie van de visdief halverwege de 20e eeuw sterk terug. In het Haringvliet heeft de soort zich vanaf de jaren tachtig weer enigszins hersteld tot een voorlopig maximum van circa 2.700 paren in 1998 en 2000. De belangrijkste deelgebieden zijn eilandjes langs De Scheelhoek en op de Slijkplaat.

A195

Dwergstern

Doel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied als bijdrage aan de draagkracht voor de populatie van het Deltagebied van ten minste 300 paren.

Toelichting

De regionale doelstelling van het Deltagebied heeft betrekking op de volgende gebieden: Haringvliet, Krammer-Volkerak, Grevelingen, Oosterschelde en Westerschelde & Saeftinghe. De populatie is alleen op regionaal niveau gedefinieerd vanwege het sterk wisselende voorkomen per gebied. Het gebied draagt bij aan de draagkracht ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie. In de periode 1999-2008 broedde minimaal 3% en maximaal 45% van het regionale doelniveau van het Deltagebied in het onderhavige gebied. Ondanks de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is herstel van de populatie niet direct vereist, omdat er een positieve trend zichtbaar is. Halverwege de 20e eeuw was sprake van een sterke achteruitgang. Begin jaren zestig was de soort vrijwel verdwenen als broedvogel. Belangrijkste deelgebieden zijn de eilandjes langs De Scheelhoek, op de Slijkplaat en bij de Ventjagersplaten.

A272	Blauwborst
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 410 paren.
Toelichting	Van oorsprong was de blauwborst vermoedelijk een onregelmatige broedvogel langs het Haringvliet (onder andere De Scheelhoek in de jaren vijftig). Pas in de jaren tachtig vond op uitgebreide schaal kolonisatie plaats van nieuw ontstane rietruigtes op drooggevalen platen en verruigde gorzen. Begin jaren negentig werden bij niet geheel volledige tellingen maximaal tegen de 300 paren geteld. Voor de periode 1999-2003 wordt het aantal paren op gemiddeld 410 geschat. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud van dit aantal voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.
A295	Rietzanger
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 420 paren.
Toelichting	Van oorsprong was de rietzanger een schaarse broedvogel langs het Haringvliet. Pas in de jaren tachtig vond kolonisatie plaats van nieuw ontstane rietruigtes op drooggevalen platen en verruigde gorzen. Begin jaren negentig werden bij niet geheel volledige tellingen maximaal tegen de 200 paren geteld. Voor de periode 1999-2003 wordt het aantal paren op gemiddeld 420 geschat. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding met betrekking tot de populatieomvang, is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

Vogelrichtlijn: Niet-broedvogels

A005	Fuut
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 160 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Het gebied heeft voor de fuut met name een functie als foerageergebied. Sinds de jaren tachtig is de populatie toegenomen, maar recent zijn aantallen enigszins fluctuerend. Behoud van de huidige situatie is voldoende, de waarschijnlijke oorzaak van de landelijk ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied.
A017	Aalscholver
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 240 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Het gebied heeft voor de aalscholver met name een functie als foerageergebied en slaapplek. De draagkrachtschatting heeft betrekking op de foerageerfunctie. In de jaren zeventig was het Haringvliet een belangrijk foerageergebied, maar terwijl de landelijke populatie groeide,

namen de aantallen in het Haringvliet af, met name sinds het midden van de jaren negentig. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A026 **Kleine zilverreiger**

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 3 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied behoort tot de vijf belangrijkste voor de soort. Het gemiddelde over de periode 1999-2003 is 3 vogels (seizoensgemiddelde). Sinds 2003 is het belang van het gebied als foerageer- en slaapplaats verder toegenomen tot 11 vogels in 2007 (seizoensgemiddelde). De soort is vooral aanwezig in de maanden juni tot en met augustus in de oeverzones. Handhaving van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A034 **Lepelaar**

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 160 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Aantallen lepelaars zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied. Vanaf eind jaren tachtig is de populatie sterk toegenomen. Tegenwoordig levert het Haringvliet na de Waddenzee de grootste bijdrage, met gemiddeld ongeveer 15% van de landelijke populatie. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A037 **Kleine zwaan**

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Het gebied heeft voor de kleine zwaan met name een functie als foerageergebied en als slaapplaats. De aantallen in de nabije omgeving tijdens dagtellingen binnendijs zijn in de jaren tachtig sterk toegenomen, maar na het midden van de jaren negentig weer even sterk afgenomen. Behoud van de huidige situatie is voldoende, want de vermoedelijke oorzaken van de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding liggen niet in dit gebied.

A041 **Kolgans**

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 400 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Aantallen kolganzen zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied en als slaapplaats voor vogels uit Goerree-Overflakkee, Voorne Putten en Hoekse Waard. De draagkrachtschatting heeft betrekking op de foerageerfunctie. De slaapplaatsfunctie is van regionale betekenis en daarmee waarschijnlijk belangrijker, maar er zijn niet voldoende telgegevens voor een kwantificering

in het doel. De populatie is toegenomen volgens het landelijke beeld, maar met relatief grote fluctuaties in verhouding tot beperkte aantallen. Om te foerageren is de kolgans minder afhankelijk van de grasgorzen (Beninger Slikken en Korendijksche Slikken) dan de brandgans (A045). Deze gorzen worden ook als rustgebied gebruikt als in het najaar wordt gefoerageerd op binnendijkse akkers (oogstresten). Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A042 Dwerggans

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 20 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Aantallen dwergganzen zijn van grote nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied en als slaapplaats. De draagkrachtschatting heeft betrekking op de foerageerfunctie. De slaapplaats is van regionale betekenis en daarmee mogelijk belangrijker, maar er zijn niet voldoende telgegevens voor een kwantificering in het doel. Na het Lauwersmeer levert het Haringvliet (Korendijksche Slikken) de grootste bijdrage. Gegevens zijn niet toereikend voor een trendanalyse. Handhaving van de huidige situatie is voldoende, want de oorzaak voor de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is gelegen buiten Nederland.

A043 Grauwe gans

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied, met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 6.600 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Aantallen grauwe ganzen zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied en als slaapplaats. De draagkrachtschatting heeft betrekking op de foerageerfunctie. De slaapplaatsfunctie is mogelijk belangrijker, maar er zijn niet voldoende telgegevens voor een kwantificering van deze functie in het doel. De slaapplaatsfunctie betreft ook vogels uit Voorne-Putten, de Hoekse Waard en Goeree-Overflakkee (regionale betekenis). Het Haringvliet levert na de Westerschelde & Saeftinghe en de Waddenzee de grootste bijdrage voor deze soort. Om te foerageren is de grauwe gans minder afhankelijk van de grasgorzen (Beninger Slikken en Korendijksche Slikken) dan de brandgans (A045), die ook als rustgebied gebruikt worden als in het najaar wordt gefoerageerd op binnendijkse akkers (oogstresten). De populatie is sterk toegenomen na 1990, enigszins vertraagd ten opzichte van de landelijke trend. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding. De doelstelling heeft geen betrekking op de eventuele functie van het gebied als broedgebied voor deze soort.

A045**Brandgans**

Doel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 14.800 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting

Aantallen brandganzen zijn van nationale en internationale betekenis. Het betreft de Russische populatie van deze soort die voornamelijk in Nederland overwintert. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied en als slaapplaats. De draagkrachtschatting heeft betrekking op de foerageerfunctie. De slaapplaatsfunctie (regionale betekenis) betreft grotendeels vogels die in de directe omgeving (Goeree-Overflakkee, Voorne-Putten en Hoekse Waard) foerageren. Na de Waddenzee levert het gebied de grootste bijdrage, met gemiddeld ongeveer 10% van de Nederlandse vogels. Vooral de functie van de grasgorzen zoals de Beninger Slikken en Korendijksche Slikken is aanzienlijk. De populatie is toegenomen volgens het landelijke populatieverloop. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding. De doelstelling heeft geen betrekking op de eventuele functie van het gebied als broedgebied voor deze soort.

A048**Bergeend**

Doel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 820 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting

Aantallen bergeenden zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied. Het Haringvliet levert één van de grootste bijdragen in Nederland. Sinds het begin van de jaren negentig is de populatie toegenomen. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A050**Smient**

Doel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 8.900 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting

Aantallen smienten zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als slaapplaats en als foerageergebied. De draagkrachtschatting heeft vooral betrekking op de slaapplaatsfunctie. De slaapplaats is van regionale betekenis. De soort komt vooral voor op grasgorzen als de Beninger Slikken en Korendijksche Slikken, en overdag ook pleisterend in De Scheelhoek, van waaruit 's nachts gefoerageerd wordt in de Grevelingen (Slikken van Flakkee). Tot eind jaren negentig was er sprake van een doorgaande populatietoename, daarna heeft enige terugval plaatsgevonden. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A051	Krakeend
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 860 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Aantallen krakeenden zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied. Het Haringvliet levert na de Biesbosch en het Lauwersmeer de grootste bijdrage, met gemiddeld bijna 10% van de landelijke populatie. De soort komt voor verspreid over het gebied, onder andere foeragerend op draadalg die op verdedigingswerken en strekdammen groeien. De populatie is toegenomen volgens de landelijke populatietrend. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.
A052	Wintertaling
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 770 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Aantallen wintertalingen zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied. Het grootste deel van de jaren tachtig en negentig was de populatie min of meer stabiel, recent is deze enigszins toegenomen. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.
A053	Wilde eend
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 6.100 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Aantallen wilde eenden zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied. Het gebied levert als wetland na de Waddenzee en de Westerschelde de grootste bijdrage. Hoogste aantallen komen voor in de wintermaanden. De populatie is min of meer stabiel, net als de landelijke populatie. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.
A054	Pijlstaart
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 30 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Aantallen pijlstaarten zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied. Populatieaantallen fluctueren enigszins, er is geen duidelijke trend. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.
A056	Slobeend
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 90 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Aantallen zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft voor de slobeend met name een functie als foerageergebied. Rond 1990 was er sprake van

verhoogde aantallen, afgezien daarvan is de populatiegrootte stabiel. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijke staat van instandhouding.

A061 Kuifeend

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 3.600 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Aantallen kuifeenden zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied. De populatie is toegenomen tot begin jaren negentig, daarna enigszins fluctuerend. De landelijke staat van instandhouding is matig ongunstig op grond van verwachte afname als gevolg van herstel van zout-zoet overgangen en eventueel oligotrofiëring. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.

A062 Topper

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 120 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Aantallen toppers zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied. Het gebied levert weliswaar na het IJsselmeer en de Waddenzee de grootste bijdrage, maar is daaraan veruit ondergeschikt. De aantallen fluctueren, maar recent liggen ze gemiddeld hoger dan in de periode 1985-1995. Behoud van de huidige situatie is voldoende, de waarschijnlijke oorzaak van de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied.

A094 Visarend

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 3 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Aantallen zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft voor de visarend met name een functie als foerageergebied. Het gebied levert na de Biesbosch en het Ketelmeer & Vossemeer de grootste bijdrage. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A103 Slechtvalk

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 8 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Aantallen zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied. Het gebied levert één van de grootste bijdragen in Nederland. Populatieaantallen zijn sinds begin jaren tachtig sterk toegenomen. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A125	Meerkoet
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2.300 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Aantallen meerkoeten zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied. Het aantalsverloop vertoont grootschalige fluctuaties, met optima rond 1980 en begin jaren negentig. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.
A132	Kluut
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 160 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Aantallen kluten zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied. Populatieaantallen fluctueren enigszins, er is geen duidelijke trend. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.
A140	Goudplevier
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.600 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Aantallen zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft voor de goudplevier met name een functie als foerageergebied. Het Haringvliet levert één van de grootste bijdragen binnen het Natura 2000-netwerk. De goudplevier maakt vooral gebruik van de grasgorzen, met hoogste aantallen tijdens de (najaars)trek. Aantallen zijn sterk fluctuerend, er is geen duidelijke trend. De landelijk ongunstige staat van instandhouding heeft vooral betrekking op gebieden buiten het Natura 2000-netwerk. Behoud van de huidige situatie is voldoende, de waarschijnlijke oorzaak van de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied.
A142	Kievit
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 3.700 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Aantallen zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft voor de kievit met name een functie als foerageergebied en als slaapplaats. De draagkrachtschatting heeft vooral betrekking op de slaapplaatsfunctie. Het Haringvliet levert als wetland één van de grootste bijdragen. De kievit maakt gedurende het winterhalfjaar vooral gebruik van de grasgorzen. Populatieaantallen zijn in de jaren tachtig toegenomen, daarna zijn ze fluctuerend. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.

A156**Grutto****Doel**

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 290 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting

Aantallen grutto's zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied en als slaapplaats. De draagkrachtschatting heeft vooral betrekking op de slaapplaatsfunctie. Het Haringvliet levert als wetland één van de grootste bijdragen. Aantallen zijn toegenomen, vooral in de jaren tachtig, weliswaar met grote fluctuaties. De landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding heeft vooral betrekking op gebieden buiten het Natura 2000-netwerk en condities in de broedgebieden. Behoud van de huidige situatie is voldoende, de waarschijnlijke oorzaak van de landelijk ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied.

A160**Wulp****Doel**

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 210 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting

Aantallen wulpen zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied en slaapplaats. De draagkrachtschatting heeft vooral betrekking op de slaapplaatsfunctie. Het aantalsverloop vertoonde een optimum rond 1985, met recent gemiddeld lagere aantallen. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

Bijlage 4 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. De Wet natuurbescherming volgt in hoofdlijnen de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn op. De belangrijkste beschermde natuurwaarden in de Wet Natuurbescherming zijn:

- Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden);
- Aangepaste soortenlijst beschermde planten en dieren;
- Expliciete vermelding intrinsieke waarde van natuur (art. 1.10);
- Algemene zorgplicht voor natuurgebieden en in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving (art. 1.11);
- Actieve soortenbescherming (art. 1.12): verplichting voor provincies.

Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Toetsing van effecten van projecten op Natura 2000-gebieden blijft hetzelfde als nu.

Beschermde natuurmonumenten

Beschermde natuurmonumenten en bijbehorende doelen komen te vervallen. Hetzelfde geldt voor (nooit aangewezen) beschermde landschapsgezichten en beschermde leefomgevingen. De meeste natuurmonumenten vallen binnen het NNN areaal en zijn via dat beschermingsregime alsnog beschermd. Daarnaast kunnen gemeenten de natuurmonumenten via een bestemmingsplan als beschermde natuur aanwijzen.

Provincies dienen gebieden aan te wijzen voor het NNN (voormalige EHS) en (evt. op verzoek) voor overige bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

Het rijk kan een gebied, niet zijnde een Natura 2000-gebied, als bijzonder nationaal natuurgebied aanwijzen.

Soortbescherming

Alle beschermde soorten worden aangewezen in de wet zelf (deels met verwijzing naar internationale regelgeving). Alle natuurlijk in het wild levende vogels, meeste inheemse zoogdieren, alle inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten zijn beschermd. Ongeveer 200 thans beschermde soorten (vooral vaatplanten en zeevissen) worden niet meer beschermd onder de Wet natuurbescherming (anders dan door algemene zorgplicht). De lijst met beschermde soorten is niet meer opgedeeld in tabellen, zoals in de huidige Flora- en faunawet. Zie bijlage 3 voor de nieuwe lijst met beschermde plant- en diersoorten.

Totaal aantal beschermde soorten is slechts een fractie van ongeveer 35.000 soorten die in Nederland voorkomen. Groot aantal bedreigde (Rode lijst) soorten wordt niet passief beschermd (wel actieve bescherming vereist).

Drie regimes voor beschermde soorten

1. Regels ter bescherming van vogels die vallen binnen het bereik van de Vogelrichtlijn, i.e. alle natuurlijk in het wild levende vogels in EU (art. 3.1-3.4)
2. Regels ter bescherming van dier- en plantensoorten die strikt beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5-3.9)
3. Regels ter bescherming van niet onder 2 vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten vermeld in de bijlage bij de wet (art. 3.10-3.11)

Inhoud beschermingsregimes

- Geen uniform verbodstelsel, maar aparte verboden voor elk van de drie categorieën beschermde soorten.
- Verboden en uitzonderingen sluiten nauw aan bij Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (regime 1 en 2), maar 'soepeler' regime voor aanvullend beschermde soorten (regime 3).
- Meeste verboden nu alleen van toepassing op 'opzettelijk' handelen, maar dat dekt ook voorwaardelijk opzet (=willens en wetens aanmerkelijke kans aanvaarden dat gedraging schadelijke gevolgen heeft voor beschermde soorten). Verschil met de huidige verboden zal in de praktijk dus waarschijnlijk gering zijn.

Alle in de Wet genoemde soorten zijn strikt beschermd. Voor de verbodsbepalingen is een ontheffing noodzakelijk. Dit geldt ook voor zeer algemene soorten waarvoor in het verleden automatisch de vrijstellingsregeling van kracht was bij ruimtelijke ontwikkelingen. Echter kunnen de provincies voor een aantal algemene soorten een vrijstellingslijst opstellen (op basis van Artikel 3.11). Dit betekent dat de beschermde soorten per provincie verschillen (zie bijlage 3).

Met betrekking tot ruimtelijke ontwikkelingen zijn de volgende verbodsbepalingen voor soorten het meest relevant.

Intrinsieke waarde natuur

Artikel 1.10

Deze wet is gericht op:

Het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit.

Algemene Zorgplicht

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.3

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 en ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig:
 - in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - ter bescherming van flora of fauna;
 - voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

In een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling worden in elk geval voorschriften opgenomen, onderscheidenlijk regels gesteld, over:

- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden, waarbij enkel het gebruik wordt toegestaan van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen, installaties of methoden;
- b. de tijd en plaats waarvoor de ontheffing of vrijstelling geldt, en
- c. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

- 1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- 2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.

3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.

4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;

b. zij is nodig:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:

a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;

b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of

c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:

a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;

b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;

c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;

d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;

e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;

f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of

h. in het algemeen belang.

3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Artikel 3.11

1. Bij ministeriële regeling kan worden bepaald dat de bij die regeling aan te wijzen verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel b of c niet van toepassing zijn ten aanzien van bij die regeling aan te wijzen soorten, op bij die regeling aan te wijzen categorieën van handelingen die na een voorafgaande melding aan gedeputeerde staten worden uitgevoerd om een reden, genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, of in artikel 3.10, tweede lid.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening regels stellen waaraan een melding als bedoeld in het eerste lid moet voldoen.

Gedragcodes

De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.2, zesde lid, 3.5, 3.6 tweede lid, of 3.10, en de krachtens artikel 3.11, eerste lid, geldende verplichting tot melding, zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van:

a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;

c. een bestendig gebruik, of

d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

2. Een gedragscode als bedoeld in het eerste lid wordt goedgekeurd, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. in de gedragscode worden handelingen beschreven die nodig zijn voor:

- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op vogels, één van de in artikel 3.3, vierde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a, of van planten als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, of in artikel 3.10, tweede lid, onder a, e, f of g, genoemde redenen;

b. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;

c. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, zorgvuldig wordt gehandeld.

Zorgvuldig handelen

Van zorgvuldig handelen als bedoeld in het tweede lid, onderdeel c, is in elk geval sprake, indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. er worden slechts handelingen verricht waarvan geen wezenlijke invloed uitgaat op de soorten, bedoeld in het tweede lid, en

b. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op dieren wordt voorafgaand en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat:

- dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden gedood;
- nesten van vogels worden vernield, beschadigd of weggenomen, rustplaatsen van vogels worden vernield of beschadigd, dan wel voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de in artikel 3.5, eerste lid, of artikel 3.10, eerste lid, bedoelde dieren worden beschadigd of vernield, en
- eieren van dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden vernield, of

c. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op planten van soorten als bedoeld in artikel 3.5, vijfde lid, of 3.10, eerste lid, wordt voorafgaand aan en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen dat deze planten worden geplukt, afgesneden, onworteld of vernield.

4. Alvorens een gedragscode als bedoeld in het eerste lid, of een wijziging daarvan, goed te keuren of in te trekken, overlegt Onze Minister met gedeputeerde staten over zijn voornemen daartoe.

Bijlage 5 Beschermd plant- en diersoorten

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoelt in artikel 1 van de Vogelrichtlijn). Nog niet duidelijk is of er weer een lijst met jaarrond beschermde vogelnesten komt en/of dat de huidige lijst blijft gelden.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Niet-vogels)

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep	Verdrag/Richtlijn
baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus ssp. mystacinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
bataafse stroommossel	<i>Unio crassus</i>	Weekdieren	HR IV
bechsteins vleermuis	<i>Myotis bechsteini</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
bever	<i>Castor fiber ssp. albicus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
boomkikker	<i>Hyla arborea ssp. arborea</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri ssp. leisleri</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
brandts vleermuis	<i>Myotis brandti ssp. brandti</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
brede geelrandwaterroofkever	<i>Dytiscus latissimus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
donker pimperlblauwtje	<i>Maculinea nausithous</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
drijvende waterweegbree	<i>Luronium natans</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
franjestaart	<i>Myotis nattereri</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
gaffellibel	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
geel schorpioenmos	<i>Hamatocaulis vernicosus</i>	Sporenplanten-bladmossen	Bern I
geelbuikvuurpad	<i>Bombina variegata ssp. variegata</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
gestreepte waterroofkever	<i>Graphoderus bilineatus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
gevlekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV

gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	HR IV
gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus ssp. auritus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
gladde slang	<i>Coronella austriaca ssp. austriaca</i>	Reptielen	Bern II, HR IV
grijze grootoorvleermuis	<i>Plecotus austriacus ssp. austriacus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
groene glazenmaker	<i>Aeshna viridis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
groenknolorchis	<i>Liparis loeselii</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum ssp. ferrumequinum</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
grote vuurvliinder	<i>Lycaena dispar ssp. batava</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
hamster	<i>Cricetus cricetus ssp. canescens</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	Bern II, HR IV
hazelmuis	<i>Muscardinus avellanarius</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
heikikker	<i>Rana arvalis ssp. arvalis</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
houting	<i>Coregonus oxyrinchus</i>	Vissen	HR IV
ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus ssp. emarginatus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
kleine dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
kleine vlotvaren	<i>Salvinia natans</i>	Sporenplanten-varens	Bern I
knoflookpad	<i>Pelobates fuscus ssp. fuscus</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
kruipend moerasscherm	<i>Apium repens</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus ssp. serotinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
liggende raket	<i>Sisymbrium supinum</i>	Zaadplanten	Bern I
meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
mercuurwaterjuffer	<i>Coenagrion mercuriale ssp. mercuriale</i>	Insecten-libellen	Bern II
muurhagedis	<i>Podarcis muralis ssp. brongniardii</i>	Reptielen	Bern II, HR IV

noordse winterjuffer	<i>Sympecma annulata ssp. braueri</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus ssp. arenicola</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
otter	<i>Lutra lutra ssp. lutra</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	Bern II, HR IV
pimpernelblauwtje	<i>Maculinea teleius</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
platte schijfhoren	<i>Anisus vorticulus</i>	Weekdieren	HR IV
poelkikker	<i>Rana lessonae</i>	Amfibieën	HR IV
rivierrombout	<i>Gomphus flavipes ssp. flavipes</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula ssp. noctula</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
rugstreepad	<i>Bufo calamita</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
sierlijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia caudalis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
steur	<i>Acipenser sturio</i>	Vissen	Bern II, HR IV
teunisbloempijlstaart	<i>Proserpinus proserpina</i>	Insecten-nachtvlinders	Bern II, HR IV
tonghaarmuts	<i>Orthotrichum rogeri</i>	Sporenplanten-bladmossen	Bern I
tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus ssp. murinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
vale vleermuis	<i>Myotis myotis ssp. myotis</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
vermiljoenkever	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
vroedmeesterpad	<i>Alytes obstetricans ssp. obstetricans</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
watervleermuis	<i>Myotis daubentoni ssp. daubentoni</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
wilde kat	<i>Felis silvestris ssp. silvestris</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
zandhagedis	<i>Lacerta agilis ssp. agilis</i>	Reptielen	Bern II, HR IV

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Vogels)

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep	Verdrag/ Richtlijn
appelvink	<i>Coccothraustes coccothraustes ssp. coccothraustes</i>	Vogels	Bern II
baardman	<i>Panurus biarmicus ssp. biarmicus</i>	Vogels	Bern II
bergeend	<i>Tadorna tadorna</i>	Vogels	Bern II
bijeneter	<i>Merops apiaster</i>	Vogels	Bern II
blauwborst	<i>Luscinia svecica ssp. cyanecula</i>	Vogels	Bern II
blauwe kiekendief	<i>Circus cyaneus ssp. cyaneus</i>	Vogels	Bern II
boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica ssp. rustica</i>	Vogels	Bern II
bontbekplevier	<i>Charadrius hiaticula ssp. hiaticula</i>	Vogels	Bern II
bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca ssp. hypoleuca</i>	Vogels	Bern II
boomklever	<i>Sitta europaea ssp. caesia</i>	Vogels	Bern II
boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla ssp. megarhyncha</i>	Vogels	Bern II
boompieper	<i>Anthus trivialis ssp. trivialis</i>	Vogels	Bern II
boomvalk	<i>Falco subbuteo ssp. subbuteo</i>	Vogels	Bern II
bosrietzanger	<i>Acrocephalus palustris</i>	Vogels	Bern II
bosruiter	<i>Tringa glareola</i>	Vogels	Bern II
bosuil	<i>Strix aluco ssp. aluco</i>	Vogels	Bern II
braamsluiper	<i>Sylvia curruca ssp. curruca</i>	Vogels	Bern II
brandgans	<i>Branta leucopsis</i>	Vogels	Bern II
bruine kiekendief	<i>Circus aeruginosus ssp. aeruginosus</i>	Vogels	Bern II
buizerd	<i>Buteo buteo ssp. buteo</i>	Vogels	Bern II
casarca	<i>Tadorna ferruginea</i>	Vogels	Bern II
cetti's zanger	<i>Cettia cetti ssp. cetti</i>	Vogels	Bern II
draaihals	<i>Jynx torquilla ssp. torquilla</i>	Vogels	Bern II
duinpieper	<i>Anthus campestris ssp. campestris</i>	Vogels	Bern II
dwergmeeuw	<i>Larus minutus</i>	Vogels	Bern II
dwergstern	<i>Sterna albifrons ssp. albifrons</i>	Vogels	Bern II
engelse kwikstaart	<i>Motacilla flava ssp. flavissima</i>	Vogels	Bern II

europese kanarie	<i>Serinus serinus</i>	Vogels	Bern II
fitis	<i>Phylloscopus trochilus ssp. trochilus</i>	Vogels	Bern II
flamingo	<i>Phoenicopterus ruber ssp. roseus</i>	Vogels	Bern II
fluitier	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Vogels	Bern II
geelgors	<i>Emberiza citrinella ssp. citrinella</i>	Vogels	Bern II
gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus ssp. phoenicurus</i>	Vogels	Bern II
gele kwikstaart	<i>Motacilla flava ssp. flava</i>	Vogels	Bern II
geoorde fuut	<i>Podiceps nigricollis</i>	Vogels	Bern II
glanskop	<i>Parus palustris ssp. palustris</i>	Vogels	Bern II
goudhaan	<i>Regulus regulus ssp. regulus</i>	Vogels	Bern II
grasmus	<i>Sylvia communis ssp. communis</i>	Vogels	Bern II
graspieper	<i>Anthus pratensis ssp. pratensis</i>	Vogels	Bern II
graszanger	<i>Cisticola juncidis ssp. cisticola</i>	Vogels	Bern II
grauwe kiekendief	<i>Circus pygargus</i>	Vogels	Bern II
grauwe klauwier	<i>Lanius collurio ssp. collurio</i>	Vogels	Bern II
grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata ssp. striata</i>	Vogels	Bern II
groene specht	<i>Picus viridis ssp. viridis</i>	Vogels	Bern II
groenling	<i>Carduelis chloris ssp. chloris</i>	Vogels	Bern II
grote barmsijs	<i>Carduelis flammea ssp. flammea</i>	Vogels	Bern II
grote bonte specht	<i>Dendrocopos major ssp. pinetorum</i>	Vogels	Bern II
grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea ssp. cinerea</i>	Vogels	Bern II
grote karekiet	<i>Acrocephalus arundinaceus ssp. arundinaceus</i>	Vogels	Bern II
grote stern	<i>Sterna sandvicensis ssp. sandvicensis</i>	Vogels	Bern II
grote zilverreiger	<i>Casmerodius albus ssp. albus</i>	Vogels	Bern II
havik	<i>Accipiter gentilis ssp. gentilis</i>	Vogels	Bern II
heggenmus	<i>Prunella modularis ssp. modularis</i>	Vogels	Bern II
huiszwaluw	<i>Delichon urbica ssp. urbica</i>	Vogels	Bern II
ijsvogel	<i>Alcedo atthis ssp. ispida</i>	Vogels	Bern II
kerkuil	<i>Tyto alba ssp. guttata</i>	Vogels	Bern II

klapekster	<i>Lanius excubitor ssp. excubitor</i>	Vogels	Bern II
klein waterhoen	<i>Porzana parva</i>	Vogels	Bern II
kleine barmsijs	<i>Carduelis flammea ssp. cabaret</i>	Vogels	Bern II
kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor ssp. hortorum</i>	Vogels	Bern II
kleine karekiet	<i>Acrocephalus scirpaceus ssp. scirpaceus</i>	Vogels	Bern II
kleine plevier	<i>Charadrius dubius ssp. curonicus</i>	Vogels	Bern II
kleine zilverreiger	<i>Egretta garzetta ssp. garzetta</i>	Vogels	Bern II
kleinst waterhoen	<i>Porzana pusilla ssp. intermedia</i>	Vogels	Bern II
kluut	<i>Recurvirostra avosetta</i>	Vogels	Bern II
kneu	<i>Carduelis cannabina ssp. cannabina</i>	Vogels	Bern II
koolmees	<i>Parus major ssp. major</i>	Vogels	Bern II
kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris ssp. macrodactyla</i>	Vogels	Bern II
kraanvogel	<i>Grus grus ssp. grus</i>	Vogels	Bern II
kruisbek	<i>Loxia curvirostra ssp. curvirostra</i>	Vogels	Bern II
kuifmees	<i>Parus cristatus ssp. mitratus</i>	Vogels	Bern II
kwak	<i>Nycticorax nycticorax ssp. nycticorax</i>	Vogels	Bern II
kwartelkoning	<i>Crex crex</i>	Vogels	Bern II
lepelaar	<i>Platalea leucorodia ssp. leucorodia</i>	Vogels	Bern II
matkop	<i>Parus montanus ssp. rhenanus</i>	Vogels	Bern II
middelste bonte specht	<i>Dendrocopos medius ssp. medius</i>	Vogels	Bern II
nachtegaal	<i>Luscinia megarhynchos ssp. megarhynchos</i>	Vogels	Bern II
nachtzwaluw	<i>Caprimulgus europaeus ssp. europaeus</i>	Vogels	Bern II
nonnetje	<i>Mergus albellus</i>	Vogels	Bern II
noordse stern	<i>Sterna paradisaea</i>	Vogels	Bern II
oehoe	<i>Bubo bubo ssp. bubo</i>	Vogels	Bern II
oeverloper	<i>Tringa hypoleucos</i>	Vogels	Bern II
oeverzwaluw	<i>Riparia riparia ssp. riparia</i>	Vogels	Bern II
ooievaar	<i>Ciconia ciconia ssp. ciconia</i>	Vogels	Bern II

paapje	<i>Saxicola rubetra</i>	Vogels	Bern II
pimpelmees	<i>Parus caeruleus ssp. caeruleus</i>	Vogels	Bern II
porseleinhoen	<i>Porzana porzana</i>	Vogels	Bern II
purperreiger	<i>Ardea purpurea ssp. purpurea</i>	Vogels	Bern II
putter	<i>Carduelis carduelis ssp. carduelis</i>	Vogels	Bern II
ransuil	<i>Asio otus ssp. otus</i>	Vogels	Bern II
rietgors	<i>Emberiza schoeniclus ssp. schoeniclus</i>	Vogels	Bern II
rietzanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Vogels	Bern II
rode wouw	<i>Milvus milvus ssp. milvus</i>	Vogels	Bern II
roerdomp	<i>Botaurus stellaris ssp. stellaris</i>	Vogels	Bern II
roodborst	<i>Erithacus rubecula ssp. rubecula</i>	Vogels	Bern II
roodborsttapuit	<i>Saxicola torquata ssp. hibernans</i>	Vogels	Bern II
roodhalsfuut	<i>Podiceps grisegena ssp. grisegena</i>	Vogels	Bern II
roodmus	<i>Carpodacus erythrinus ssp. erythrinus</i>	Vogels	Bern II
ruigpootuil	<i>Aegolius funereus ssp. funereus</i>	Vogels	Bern II
sijs	<i>Carduelis spinus</i>	Vogels	Bern II
slechtvalk	<i>Falco peregrinus ssp. peregrinus</i>	Vogels	Bern II
snor	<i>Locustella luscinioides ssp. luscinioides</i>	Vogels	Bern II
sperwer	<i>Accipiter nisus ssp. nisus</i>	Vogels	Bern II
spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>	Vogels	Bern II
sprinkhaanzanger	<i>Locustella naevia ssp. naevia</i>	Vogels	Bern II
steenuil	<i>Athene noctua ssp. vidalii</i>	Vogels	Bern II
steltkluut	<i>Himantopus himantopus</i>	Vogels	Bern II
strandleeuwerik	<i>Eremophila alpestris ssp. flava</i>	Vogels	Bern II
strandplevier	<i>Charadrius alexandrinus ssp. alexandrinus</i>	Vogels	Bern II
taigaboomkruiper	<i>Certhia familiaris ssp. familiaris</i>	Vogels	Bern II

tapuit	<i>Oenanthe oenanthe ssp. oenanthe</i>	Vogels	Bern II
tijftjaf	<i>Phylloscopus collybita ssp. collybita</i>	Vogels	Bern II
torenavalk	<i>Falco tinnunculus ssp. tinnunculus</i>	Vogels	Bern II
tuinfluiter	<i>Sylvia borin ssp. borin</i>	Vogels	Bern II
velduil	<i>Asio flammeus ssp. flammeus</i>	Vogels	Bern II
visarend	<i>Pandion haliaetus ssp. haliaetus</i>	Vogels	Bern II
visdief	<i>Sterna hirundo ssp. hirundo</i>	Vogels	Bern II
vuurgoudhaan	<i>Regulus ignicapillus ssp. ignicapillus</i>	Vogels	Bern II
wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	Vogels	Bern II
wielewaal	<i>Oriolus oriolus ssp. oriolus</i>	Vogels	Bern II
winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes ssp. troglodytes</i>	Vogels	Bern II
witgat	<i>Tringa ochropus</i>	Vogels	Bern II
witoogeend	<i>Aythya nyroca</i>	Vogels	Bon I
witte kwikstaart	<i>Motacilla alba ssp. alba</i>	Vogels	Bern II
woudaap	<i>Ixobrychus minutus ssp. minutus</i>	Vogels	Bern II
zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Vogels	Bern II, Bon I
zwarte mees	<i>Parus ater ssp. ater</i>	Vogels	Bern II
zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros ssp. gibraltariensis</i>	Vogels	Bern II
zwarte specht	<i>Dryocopus martius ssp. martius</i>	Vogels	Bern II
zwarte stern	<i>Chlidonias niger ssp. niger</i>	Vogels	Bern II
zwartkop	<i>Sylvia atricapilla ssp. atricapilla</i>	Vogels	Bern II
zwartkopmeeuw	<i>Larus melanocephalus</i>	Vogels	Bern II

Beschermingsregime andere soorten

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep
blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	Sporenplanten-varens
groensteel	<i>Asplenium viride</i>	Sporenplanten-varens
schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>	Sporenplanten-varens
akkerboterbloem	<i>Ranunculus arvensis</i>	Zaadplanten
akkerdoornzaad	<i>Torilis arvensis</i>	Zaadplanten
akkerogentroost	<i>Odontites vernus subsp. vernus</i>	Zaadplanten
beklierde ogentroost	<i>Euphrasia rostkoviana</i>	Zaadplanten
berggamander	<i>Teucrium montanum</i>	Zaadplanten
bergnachtorchis	<i>Platanthera montana</i>	Zaadplanten
blauw guichelheil	<i>Anagallis arvensis subsp. foemina</i>	Zaadplanten
bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>	Zaadplanten
bosboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemus subsp. nemorosus</i>	Zaadplanten
bosdravik	<i>Bromopsis ramosa subsp. benekenii</i>	Zaadplanten
brave hendrik	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>	Zaadplanten
brede wolfsmelk	<i>Euphorbia platyphyllos</i>	Zaadplanten
breed wollegras	<i>Eriophorum latifolium</i>	Zaadplanten
bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>	Zaadplanten
dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>	Zaadplanten
dreps	<i>Bromus secalinus</i>	Zaadplanten
echte gamander	<i>Teucrium chamaedrys subsp. germanicum</i>	Zaadplanten
franjegentiaan	<i>Gentianella ciliata</i>	Zaadplanten
geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>	Zaadplanten
geplooide vrouwenmantel	<i>Alchemilla subcrenata</i>	Zaadplanten
getande veldsla	<i>Valerianella dentata</i>	Zaadplanten
gevekt zonneroosje	<i>Tuberaria guttata</i>	Zaadplanten
glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>	Zaadplanten
gladde zegge	<i>Carex laevigata</i>	Zaadplanten

groene nachtorchis	<i>Coeloglossum viride</i>	Zaadplanten
groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>	Zaadplanten
grote bosaardbei	<i>Fragaria moschata</i>	Zaadplanten
grote leeuwenklauw	<i>Aphanes arvensis</i>	Zaadplanten
honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>	Zaadplanten
kalkboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemos</i> subsp. <i>polyanthemoides</i>	Zaadplanten
kalketrip	<i>Centaurea calcitrapa</i>	Zaadplanten
karthuizeranjer	<i>Dianthus carthusianorum</i>	Zaadplanten
karwijselie	<i>Selinum carvifolia</i>	Zaadplanten
kleine ereprijs	<i>Veronica verna</i>	Zaadplanten
kleine schorseneer	<i>Scorzonera humilis</i>	Zaadplanten
kleine wolfsmelk	<i>Euphorbia exigua</i>	Zaadplanten
kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>	Zaadplanten
knollathyrus	<i>Lathyrus linifolius</i>	Zaadplanten
knolspirea	<i>Filipendula vulgaris</i>	Zaadplanten
korensla	<i>Arnoseris minima</i>	Zaadplanten
kranskarwij	<i>Carum verticillatum</i>	Zaadplanten
kruiptijm	<i>Thymus praecox</i>	Zaadplanten
lange zonnedaauw	<i>Drosera longifolia</i>	Zaadplanten
liggende ereprijs	<i>Veronica prostrata</i>	Zaadplanten
moerasgamander	<i>Teucrium scordium</i>	Zaadplanten
muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>	Zaadplanten
naakte lathyrus	<i>Lathyrus aphaca</i>	Zaadplanten
naaldenkervel	<i>Scandix pecten-veneris</i>	Zaadplanten
pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuta</i> subsp. <i>sagittata</i>	Zaadplanten
roggelelie	<i>Lilium bulbiferum</i> subsp. <i>croceum</i>	Zaadplanten
rood peperboompje	<i>Daphne mezereum</i>	Zaadplanten
rozenkransje	<i>Antennaria dioica</i>	Zaadplanten
ruw parelzaad	<i>Lithospermum arvense</i>	Zaadplanten
scherpkruid	<i>Asperugo procumbens</i>	Zaadplanten
schubzegge	<i>Carex lepidocarpa</i>	Zaadplanten
smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>	Zaadplanten
spits havikskruid	<i>Hieracium lactucella</i>	Zaadplanten
steenbraam	<i>Rubus saxatilis</i>	Zaadplanten
stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>	Zaadplanten
stofzaad	<i>Monotropa hypopitys</i>	Zaadplanten
tengere distel	<i>Carduus tenuiflorus</i>	Zaadplanten
tengere veldmuur	<i>Minuartia hybrida</i>	Zaadplanten
trogamander	<i>Teucrium botrys</i>	Zaadplanten
veenbloembies	<i>Scheuchzeria palustris</i>	Zaadplanten

vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>	Zaadplanten
vroege ereprijs	<i>Veronica praecox</i>	Zaadplanten
wilde averuit	<i>Artemisia campestris</i> <i>subsp. campestris</i>	Zaadplanten
wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>	Zaadplanten
wilde weit	<i>Melampyrum arvense</i>	Zaadplanten
wolfskers	<i>Atropa bella-donna</i>	Zaadplanten
zandwolfsmelk	<i>Euphorbia seguieriana</i>	Zaadplanten
zinkviooltje	<i>Viola lutea subsp.</i> <i>calaminaria</i>	Zaadplanten
zweedse kornoelje	<i>Cornus suecica</i>	Zaadplanten
vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>	Insecten-kevers
beekkrombout	<i>Gomphus vulgatissimus</i>	Insecten-libellen
bosbeekjuffer	<i>Calopteryx virgo</i>	Insecten-libellen
donkere waterjuffer	<i>Coenagrion armatum</i>	Insecten-libellen
gevlekte glanslibel	<i>Somatochlora</i> <i>flavomaculata</i>	Insecten-libellen
gewone bronlibel	<i>Cordulegaster boltonii</i>	Insecten-libellen
hoogveenglanslibel	<i>Somatochlora arctica</i>	Insecten-libellen
kempense heidelibel	<i>Sympetrum</i> <i>depressiusculum</i>	Insecten-libellen
speerwaterjuffer	<i>Coenagrion hastulatum</i>	Insecten-libellen
aardbeivlinder	<i>Pyrgus malvae</i>	Insecten- dagvlinders
bosparelmoervlinder	<i>Melitaea athalia</i>	Insecten- dagvlinders
bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>	Insecten- dagvlinders
bruine eikenpage	<i>Satyrrium ilicis</i>	Insecten- dagvlinders
duinparelmoervlinder	<i>Argynnis niobe</i>	Insecten- dagvlinders
gentiaanblauwtje	<i>Maculineaalcon</i>	Insecten- dagvlinders
grote parelmoervlinder	<i>Argynnis aglaja</i>	Insecten- dagvlinders
grote vos	<i>Nymphalis polychloros</i>	Insecten- dagvlinders
grote weerschijnvlinder	<i>Apatura iris</i>)	Insecten- dagvlinders
iepenpage	<i>Satyrrium w-album</i>	Insecten- dagvlinders
kleine heivlinder	<i>Hipparchia statilinus</i>	Insecten- dagvlinders

kleine ijsvogelvinder	<i>Limenitis camilla</i>	Insecten- dagvlinders
kommavinder	<i>Hesperia comma</i>	Insecten- dagvlinders
sleedoornpage	<i>Thecla betulae</i>	Insecten- dagvlinders
spiegeldikkopje	<i>Heteropterus morpheus</i>	Insecten- dagvlinders
veenbesblauwtje	<i>Plebejus optilete</i>	Insecten- dagvlinders
veenbesparelmoervinder	<i>Boloria aquilonaris</i>	Insecten- dagvlinders
veenhooibeestje	<i>Coenonympha tullia</i>	Insecten- dagvlinders
veldparelmoervinder	<i>Melitaea cinxia</i>	Insecten- dagvlinders
zilveren maan	<i>Boloria selene</i>	Insecten- dagvlinders
europese rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>	Kreeftachtigen
beekdonderpad	<i>Cottus rhenanus</i>	Vissen
beekprik	<i>Lampetra planeri</i>	Vissen
elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>	Vissen
gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>	Vissen
grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>	Vissen
kwabaal	<i>Lota lota</i>	Vissen
alpenwatersalamander	<i>Mesotriton alpestris</i>	Amfibieën
bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	Amfibieën
gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Amfibieën
kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	Amfibieën
meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>	Amfibieën
middelste groene kikker/bastaard kikker	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>	Amfibieën
vinpootsalamander	<i>Lissotriton helveticus</i>	Amfibieën
vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>	Amfibieën
adder	<i>Vipera berus ssp. berus</i>	Reptielen
hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	Reptielen
levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	Reptielen
ringslang	<i>Natrix natrix</i>	Reptielen
aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
boomarter	<i>Martes martes</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren

bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
damhert	<i>Dama dama</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
das	<i>Meles meles</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
dwerfspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
egel	<i>Erinaceus europeus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
haas	<i>Lepus europeus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
ree	<i>Capreolus capreolus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
steenmarter	<i>Martes foina</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren

veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
vos	<i>Vulpes vulpes</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>	Zoogdieren- zeezoogdieren
grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>	Zoogdieren- zeezoogdieren

Vrijgestelde soorten provincie Zuid-Holland

Nederlandse Naam	Wetenschappelijke Naam
Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europeus</i>
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Amfibieën en reptielen	
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i> (<i>Rana ridibunda</i>)
Middelste groene kikker / Bastaardkikker	<i>Pelophylax klepton esculentus</i> (<i>Rana esculenta</i>)

Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
T 0314 641 910
info@staringadvies.nl
